

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

**Pärnumaa Kutsehariduskeskuse hulgi- ja
jaekaubanduse, transporditeenuste,
andmebaaside ja võrgu disaini ning
halduse ning mootorliikurite, laevandus-
ja lennundustehnika õppekavarühmade
hindamisaruanne**

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2020

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes.....	8
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	11
3.2 Õppimine ja õpetamine	15
3.3 Õpetajad	25
3.4 Hindamiskomisjoni peamised järelused hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade osas	28
4. Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes	30
4.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	33
4.2 Õppimine ja õpetamine	37
4.3 Õpetajad	42
4.4 Hindamiskomisjoni peamised järelused andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma osas	45
5. Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes.....	46
5.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	47
5.2 Õppimine ja õpetamine	52
5.3 Õpetajad	60
5.4 Hindamiskomisjoni peamised järelused mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma osas	63

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekava rühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Eda Anton	kutseõppe ekspert, kauaaegne Tartu KHK kvaliteedijuht, komisjoni esimees
Vanessa Vortel	kutseõppe ekspert, analüütik/tooteomanik, komisjoni sekretär
Angelika Kuuse	tööandjate esindaja, Toolmarketing OÜ aiandusekspert ja aiatööriistade müügijuht
Peep Tomingas	tööandjate esindaja, Eesti Tarneahelate juhtimise ühingu Prolog juhatuse liige
Kristiina Keelmann	tööandjate esindaja, Net Group OÜ tarkvaraarendaja
Ena Drenkhan	kutseõppe ekspert, Eesti Vabaharidusliidu juhatuse liige
Mairo Neem	tööandjate esindaja, Unelmauto AS kere- ja värvitööde nõunik

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg.

Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Veebipõhine kvaliteedihindamine toimus 19.–21. oktoobril 2020. Komisjon vestles 20. ja 21. oktoobril õppijate, õpetajate, õppekorraldajate, tugisüsteemide töötajate, juhtkonna ning tööandjatega. Komisjon osales virtuaalsel ringkäigul, mille käigus tutvus õppekavarühmade õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö/praktilise töö tegevusi, näiteks 19. oktoobril vaatasid hindamiskomisjoni liikmed laotöötaja eriala tundi ning 21.oktoobril vaatles komisjon autoeriala praktilist tundi elektriseadiste ja mugavussüsteemide diagnostikast. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega, seda kõike veebi vahendusel.

Koroonapandeemia olukorrast tulenevalt praktikaettevõtete külastust ei toimunud. Toimusid veebipõhised vestlused järgmiste ettevõtete esindajatega: Möller Auto Pärnu OÜ, Pärnu Haigla SA, Pärnu Maksimarket, Pärnu Coop, Ursus OÜ.

Vestlused virtuaalkeskonnas kulgesid ladusalt. Vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare osaliselt. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 21.12.2020.

2. Üldosa

Kooli lühitutvustus

Pärnumaa Kutsehariduskeskus (edaspidi PKHK) loodi 2003. aastal. Selleks korraldati ümber Pärnu Kutseõppekeskuse, Sindi Kergetööstuskooli ja Tihemetsa Põllumajandustehnikumi tegevus. 17 aastat on ühendatud kool kandnud nime Pärnumaa Kutsehariduskeskus. Kooli õppetegevus toimub täna renoveeritud õppehoonetes Pärnu linna territooriumil aadressil Niidupargi 12. Kokku on koolil 4 õppehoonet, võimla ja õpilaskodu.

PKHK on üks suuremaid kutse- ja täiendusõppe keskuseid Eestis, kus on ligikaudu 1100 õppijat, kalendriaasta kestel keskmiselt 2000 täiendusõppijat. Koolis töötab 88 õppekasvatusala töötajat (s.h 81 õpetajat/kutseõpetajat); kokku 137 töötajat (seisuga 02.07.2020).

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse arengukava 2016–2020 koos tegevuskavaga töötati välja 2015. a.

VISIOON: Hea mainega tunnustatud õpikeskkonnaga konkurentsivõimelisi töötajaid koolitav kutseõppeasutus.

MISSIOON: Koostöös huvigruppidega kaasaegsete kutseoskustega töötajate koolitamine ja aktiivne osalemine võrgustikes ning regionaalses arendustegevuses.

PÕHIVÄÄRTUSED: Kvaliteet, uuendusmeelsus, koostöö, õppijakesksus, vastutustunne.

Arengukava peaesmärgid tulenevad Elukestva õppe strateegiast 2020, milleks on:

- muutunud õpikäsitus;
- pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid;
- elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus;
- digipööre elukestvas õppes;
- võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv.

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse tunnuslause on Kutse heast koolist!

PKHK eripäraks on kompaktne koolilinnak loodussõbralikus keskkonnas Niidupargis ja laialdane erialade valik.

Koolis on kuus õppevaldkonda ja 16 õppekavarühma (edaspidi ÕKR). Teenindusõppeosakonna ning tehnikaõppeosakonna alla kuuluvad erinevad õppekavatöörühmad (edaspidi ÕKTR), kes jälgivad

muudatusi kutsestandardites ja riiklikes õppekavades ning arendavad välja uusi kooli õppekavasid. Õppekavatöörühmade tööd juhib ÕKTR juht. ÕKTR põhiülesandeks on õppekavatöörühma kuuluvate õppekavarühmade ning nende õppekavade arendus, sh rakenduskavade koostamine ja parendamine ning sisehindamise läbiviimine.

Kooli arengukava lõpeb aastaga 2020. Kooli arengukava pikendatakse ühe aasta võrra. SWOT analüüsid viidi läbi juuni-august 2020.

Hinnatavad õppekavarühmad

Kvaliteedihindamise raames hindab komisjon nelja õppekavarühma:

- Hulgi- ja jaekaubandus
- Transporditeenused
- Andmebaaside ja võrgu disain ning haldus
- Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika

Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmad kuuluvad kooli kaubanduse õppekavatöörühma. Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühm kuulub andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavatöörühma. Mootorliikurite, laevanduse- ja lennundustehnika õppekavarühm kuulub mootorliikurite, laevanduse- ja lennundustehnika õppekavatöörühma.

Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanded olid sisult, struktuurilt ja analüüsi osas väga erineva kvaliteediga. Positiivsena toob hindamiskomisjon esile, et kõikide õppekavarühmade eneseanalüüsid oli lähtunud eelmise hindamise aruandes toodud tugevustest ja parendusettepanekutest.

Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade aruanne oli põhjalik, kuid kool oli neid kahte õppekavarühma analüüsinud koos, kuna need kuuluvad koolis ühte õppekavatöörühma (kaubanduse õppekavatöörühm). Seetõttu oli komisjonil raske eristada õppekavarühmiti/õppekavati õpetajaid, õppe läbiviimist ning tulemusnäitajaid.

Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma aruanne oli pealiskaudne, vähese analüüsi ja rohkete linkidega, komisjonile raskesti loetav ja analüüsitav. Parendustegevuste plaanis on vastutajaks pandud ÕKTR, mis hindamiskomisjoni hinnangul ei ole piisavalt selge ja konkreetne.

Mootorliikurite, laevanduse- ja lennundustehnika õppekavarühma aruandes puudus tulemuslikkuse näitajate osas analüüs (esitatud oli link rahuloluküsitluste tulemuste andmetele, kus puudus analüüs).

Eesmärkide sõnastus on tegevuskavades arusaamatu. Parendustegevuste tabelis on tähtjaks märgitud 2021–2025. Hindamiskomisjon soovib seada täpsemad tähtjad.

Eelnevast tulenevalt soovib hindamiskomisjon õppekavarühmal eneseanalüüsi koostamisel mõelda läbi, milleks on analüüs õppekavarühmale vajalik ning kuidas aitab see kaasa õppekavarühma edasisele arendamisele.

Kool on õppekavarühmade eneseanalüüsi aruannetes esitanud õppekavatöörühmade tegevuskavad. Nende koostamise eest vastutavad vastavate ÕKTRde juhid ja tegevuskavad kooskõlastatakse osakonnajuhatajaga. ÕKTRde tegevuskavades on toodud välja tegevused, kuid puuduvad konkreetsed eesmärgid, kriteeriumid ja mõõdikud tulemuslikkuse hindamiseks. Näiteks mootorliikurite ÕKTR tegevuskavas on toodud 2018/2019 õppeaasta eesmärgid: “Õppekasvatustöö läbi viia töörühmapõhiselt. Laiapõhjaline koostöö” ja 2019/20 eesmärgid on sõnastatud märksõnadena: “Koolitumine, koolitamine, enesetäiendamine (rahvusvaheline mõõde)”. Hindamiskomisjon soovib sõnastada eesmärgid konkreetselt.

Osakonnajuhatajad selgitasid vestlusel, et eesmärgid, kriteeriumid ja mõõdikud on toodud kooli arengukavas. Sellel aastal on ÕKTRde tegevuskavad Google Drive's ehk need ei ole staatilised, vaid pidevalt täiendamisel ja kõik osapooled saavad sinna panustada. Hindamiskomisjon peab oluliseks, et iga õppekavarühm püstitaks vastavalt kooli arengukava kriteeriumitele, eesmärkidele ja mõõdikutele oma eesmärgid, kriteeriumid ja mõõdikud, mille alusel oma tööd hinnata.

Hindamiskomisjoni aruanne on koostatud õppekavarühmade põhised. Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmi vaadeldakse antud hindamisaruandes koos, kuna ka kool on oma aruandes neid kahte õppekavarühma koos analüüsinud.

3. Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Ülevaade analüüsitavatest õppekavadest

Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmad kuuluvad teenindusõppeosakonna koosseisu ja nende eest vastutab koolis kaubanduse õppekavatöörühm.

Tabel 1. Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade õppekavad

Õppekavarühm	Õppekava nimetus ja kood EHS-es	Kvalifikatsioonitase ja õppevorm	Maht	Rakendamise aasta	Vastutav isik
Hulgi- ja jaekaubandus	<u>Kaubandus</u> <u>215213</u>	Tase 4, kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe); statsionaarne koolipõhine õpe	180 EKAP	2020/2021	Janne Ojala
	<u>Müüja-klienditeenindaja</u> <u>141438</u>	Tase 4, kutseõppe esmaõpe; (kutsekeskharidusõpe) statsionaarne koolipõhine õpe	180 EKAP	2015/2016	Janne Ojala
	Müüja-klienditeenindaja 132577	Tase 4, kutseõppe esmaõpe; töökohapõhine	60 EKAP	2017/2018	Kaie Pärn
	<u>Müügikorraldaja</u> <u>210037</u>	Tase 5, kutseõppe esmaõpe; statsionaarne koolipõhine	120 EKAP	2019/2020	Kaie Pärn
Transporditeenused	<u>Laotöötaja</u> <u>138877</u>	Tase 4, kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe);	180 EKAP	2015/2016	Külli Šorin

		statsionaarne koolipõhine õpe			
--	--	----------------------------------	--	--	--

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

Ülevaade õppekavadel õppijate arvudest

Tabel 2. Õppekavarühmade õppijate arv õppeaastate kaupa

Õppekavarühm	Õppekava	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Hulgi- ja jaekaubandus	Müüja/ müüja- klienditeenindaja	36	31	32	35	24
	Müügikorraldaja/ müügikorraldus	35	32	24	20	25
Transpordi- teenused	Logistika klienditeenindaja/ laotöötaja	52	47	44	41	38

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

Tabel 3. Õppekavarühmade õppekavadel alustajate ja lõpetajate arvud

Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustas (õpilast)	Õpingute lõpetamise aasta	Lõpetas (õpilast)	Õpib seisuga 02.07.2020	Lõpetanute osakaal
Müügikorraldaja (210037)	2015	15	2017	9	-	60%
Müügikorraldaja (210037)	2016	13	2018	5	-	38%
Müügikorraldaja (210037)	2017	15	2019	7	-	47%

Müügikorraldaja (210037)	2018	11	2020	7	-	64%
Müügikorraldaja (210037)	2019	12	2021	-	10	-
Müüja- klienditeenindaja (141438)	2015	13	2018	5	-	38%
Müüja- klienditeenindaja (141438)	2016	15	2019	9	-	60%
Müüja- klienditeenindaja (töökohapõhine) (132577)	2017	12	2018	11	-	92%
Müüja- klienditeenindaja (141438)	2018	14	2021	-	7	-
Müüja- klienditeenindaja (141438)	2019	15	2022	-	13	-
Logistika- klienditeenindaja (114977)	2015	14	2018	12	-	86%
Laotöötaja (138877)	2016	16	2019	12	-	75%
Laotöötaja (138877)	2017	15	2020	6	-	40%

Laotöötaja (138877)	2018	17	2021	-	15	-
Laotöötaja (138877)	2019	15	2022	-	10	-

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

Lõpetajate osakaal alustanutest on õppeaastati ja õppekavati erinev. Enam on väljalangenuid põhikooli baasil õppijate puhul. Keskkooli baasil alustanutest jõuab lõpuni rohkem õppijaid, kuna nende õpimotivatsioon on kõrgem. Suurim lõpetajate osakaal alustanutest on olnud müüja-klienditeenindaja töökohapõhise õppe kursusel (92%). Samuti on väiksem väljalangevus olnud logistika-klienditeenindaja (86%) 2015. aasta ja laotöötaja 2019. aasta lõpetanute puhul (75%). Eneseanalüüsist ja vestlustest õppekavarühma esindajatega selgus, et väljalangevus on probleemiks ja kool on pakkunud parendusena välja paindlikuma järelevastamise võimaluse ja personaalse nõustamise. Hindamiskomisjon peab veel oluliseks abivajajate varasemat (mitte ainult õppeperioodi lõpus) märkamist ja kiiret reageerimist.

Täienduskoolituse kohta on eneseanalüüsis välja toodud, et perioodil 2015–2020 on täiendusõppe kursustel osalenud 120 õppijat ja korraldatud kokku 14 kursust, millest 5 oli hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühmas (kokku 44 õppijat, kellest kõik lõpetasid) ja 9 kursust transporditeenuste õppekavarühmas (kokku 76 õppijat, kellest lõpetas 70). Valdavalt on kursused olnud laotööpõhised. Õpetamise on kaasatud ka müügierialade õpetajad.

Klienditeenindaja kursusi on täiendusõppena igal aastal välja pakutud, kuid need ei ole kõigil õppeaastatel täitunud. Vestluses täienduskoolituse korraldajatega saime kinnitust, et populaarne on laotöö eriala, samas klienditeenindust ei taheta tulla õppima isegi tasuta koolitustele. Erandiks oli 2020.a. kevad, kus klienditeeninduse koolitusele oli rohkem huvilisi. Põhjuseks peeti COVID-19 pandeemia mõju.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid:

1. **Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;**

2. õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust

Kaubanduserialade riiklik õppekava on välja töötatud koostöös erinevate kutseharidusasutuste vastavate õppekavade juhtide ja tööandjate organisatsioonide esindajatega. Müügikorraldaja õppe puhul puudub riiklik õppekava (RÕK). RÕK oli aluseks müüja-klienditeenindaja õppekavale, mis kehtis alates aastast 2015. Seoses uue kutsestandardiga koostati uus RÕK, mille nimeks sai Kaubandus, mis jõustus 05.08.2019. Kaubanduse õppekava on kutsekeskhariduse õppekava ja see asendab müüja-klienditeenindaja õppekava. Nii kutsestandardite kui ka riikliku õppekava väljatöötamise töörühma kuulus PKHK hulgi- ja jaekaubanduse ÕKTR kutseõpetaja. Selle töö tulemusena on õppekavad kooliti väga sarnased. Riikliku õppekava põhjal koostab kool rakenduskavad, milles arvestatakse töörühmas tehtud ettepanekuid. Hindamiskomisjoni arvates on sellised töörühmad, kus osalevad erinevate koolide esindajad ja tööandjate organisatsioonid, väga asjakohased.

“Klienditeenindaja kaubanduses, tase 4” uuele õppekavale alustati õppijate vastuvõttu 2020/21 õppeaastal.

Laotöötaja õppekava on koostatud vastavalt "Laotöötaja, tase 4" kutsestandardile, riikliku õppekava alusel, mille väljatöötamise töörühma kuulus samuti PKHK hulgi- ja jaekaubanduse ÕKTR kutseõpetaja.

Eneseanalüüsi ja toimunud vestluste põhjal selgus, et ÕKTR teeb koostööd erinevate huvigruppidega – õppijad, tööandjad, vilistlased. Tööandjaid ja vilistlasi kaasatakse õppeprotsessi (õppekäigud, kooli kutsevõistlused, külalistunnid, praktikad ja eksamid). Selle koostöö tulemusel saadakse tagasisidet õppekavade sisu ja õppeprotsessi kohta.

Positiivne on see, et õppekavasid ja rakenduskavasid vaadatakse igal aastal üle nn ümarlaudades. Ümarlaudades on kutsutud osalema kohalikud praktikaettevõtete esindajad (praktikajuhendajad), kellelt oodatakse tagasisidet ja parendusettepanekuid õppekava moodulite täiendamiseks. Kõik õppekavarühma praktikakohtade esindajad (Ursus AS laujuht, Pärnu Maksimarketi kaupluse juhataja, Pärnu Coop kaupluse juhataja), kellega komisjon hindamise käigus kohtus, ei olnud kasutanud ümarlaudadel osalemise võimalust. Nende arvamused on kajastunud praktikajärgses tagasisides.

Täiendusõppe õppekavad koostatakse koostöös tellijate ja õpetajatega. Ettevõtjate soovil on välja töötatud "Laotöötaja, tase 4" töökohapõhise õppe õppekava, millega soovitakse alustada 2021. õppeaastal.

Vestluse käigus selgus, et jae- ja hulgikaubanduse õppekavarühmas on arutletud e-kaubanduse õppe üle. Osakonnajuhataja põhjendas, et õppijate ootused on seotud e-poe arendamise õppega. E-kaubanduse kutsestandardit hakatakse koostama sellel õppeaastal kaubanduse kutseeksamikeskuse eestvedamisel.

Hindamiskomisjoni hinnangul on õppekavaarendus hulgi- ja jaekaubanduse ja transporditeenuste õppekavarühmades süstemne ja hästi juhitud. Õppekavasid arendatakse, arvestades õppijate ja kohaliku piirkonna tööturu koolitusvajadusi.

Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripära, õppesisu ja -meetodid ning hindamise kriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Õppekavade moodulite ajalist jaotust ja rakenduskavade tundide jaotust (teooria, praktiline töö, iseseisev töö) muudetakse vastavalt iga-aastastel õppekavade ülevaatamise ümarlaudadel tehtud ettepanekutele ning õpilastelt ja praktikajuhendajatelt saadud tagasisidele. Kutseõpetajad teevad ettepanekuid, mida analüüsitakse õppekavatöörühmas ja võimalusel viiakse sisse muudatused. Selliselt tagatakse, et rakenduskavad on kaasaegsed ja vastavad tööturu nõudmistele.

Kutseõpetajad valivad õppe- ja hindamismeetodid olenevalt õppijatest ja õpiväljunditest. Näiteks kaubanduse õppekava teenindamise ja müümise mooduli hindamisel arvestatakse kutsevõistluse käigus saavutatud tulemusi.

Laotöötajate teooria omandamist kontrollitakse ja hinnatakse mooduli lõpus valikvastustega testi abil. Laotöötaja õppekavas on näiteks moodulis laotöotoimingud probleemsituatsiooni lahendamine, juhendi alusel inventuuri teostamine jne.

Valikõpingute moodulid kavandatakse lähtuvalt erialast ja tagasisidest, mis saadakse õppekava arenduse koosolekutelt, õpilastelt ja praktikajuhendajatelt. Valikõpingud toetavad põhiõpinguid. Valikõpingute moodulid valib õppija esimese kursuse kevadel. Erialaõpetaja või rühmajuhataja annab infot valikuvõimaluste kohta ja tutvustab moodulite sisu. Valikõpingute moodul avatakse siis, kui mooduli on valinud enam kui 50% õppegrupis õppijatest. Selgete eelistuste puudumisel valitakse kõige enam soovijaid kogunud valikmoodulid. Transporditeenuste õppekavarühma laotöötaja eriala õppijate hulgas on populaarsed keeled, veoviisid ja konteinerid, joonestamine ja tabelarvutus. Jae- ja

hulgikaubanduse õppekavarühma müüja-klienditeenindaja erialal on populaarsed näiteks autokaubad, toiduvalmistamise alused, soome keel.

Kool kavandab müügikorraldaja, kaubanduse ja laotöötaja õppekava rakenduskavades teha muudatusi selliselt, et põhiõpingute maht oleks peamiselt esimesel aastal ja valikõpingute moodulid teisel aastal. Müügikorraldaja õppekava ajalises jaotuses on juba muudatus tehtud sellest (2020/2021) õppeaastast. Kaubanduse ja laotöötaja õppekava ajalises jaotuses on muudatus planeeritud, valikõpinguid saab valida teiseks ja kolmandaks kursuseks.

Eneseanalüüsis on käsitletud moodulite lõiminguid nii HJ kui TT õppekavades. Õppekavade rakenduskavasid analüüsid selgus, et üldõpingud on lõimitud põhiõpingutega. Näiteks Kaubanduse õppekavas toodud võõrkeel annab kliendiga suhtlemisoskuse, samuti oskuse koostada võõrkeeles töökohale/praktikakohale kandideerimise avaldust jne. Matemaatika teadmised ja oskused võimaldavad näiteks arvutada liht- ja liitintressi, käibemaksu ja kauba jaehinda, hinnamuutusi jne.

Rakenduskavades otseselt võtmepädevuste õpetamine sisse kirjutatud pole. Suhtlemine, meeskonnatöö – nende arendamisega tegeletakse igapäevaselt õppetöö käigus. Võtmepädevuste arendamise hea näide on praktikaaruannete kirjutamine ja kaitsmine, kus oluline on õigekeel, eneseväljendusoskus, eneseanalüüsi oskus, samuti esinemisoskus. Vestlustes õpetajatega selgus, et kõiki neid oskusi on erinevate teemade õpetamisel käsitletud.

Hindamismeetodite valik sõltub õppekavadest, hindamiskriteeriumid ja hindamisülesanded on toodud rakenduskavades.

Laotöötaja, kaubanduse ja müüja-klienditeenindaja õppekavades on hindamine tulenevalt mooduli sisust ja õpiväljunditest nii eristav kui ka mitteeristav. Müügikorraldaja õppekava puhul on hindamine mitteeristav: A (arvestatud) või MA (mittearvestatud).

Järeldused

Tugevused

- Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade õpetajad osalevad kutsestandardite, riiklike õppekavade ja rakenduskavade loomise vabariiklikes töörühmades, mis tagab kooli õppekavade vastavuse erinevate sihtrühmade ootustele.
- Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavade väljatöötamiseks ja rakenduskavade muutmiseks tehakse süsteemset ja mitmekülgset koostööd erinevate huvigruppidega: õppijad, tööandjad, vilistlased. Toimub iga aastane õppekavade

rakenduskavade ülevaatamise ümarlaud, mis tagab õppijate ja õpetajate ettepanekutega arvestamise ning tööandjate vajadustele vastavuse.

Parendusvaldkond ja komisjoni soovitused

- 2020. aastal jäi vähese huvi tõttu avamata laotöötajate õpperühm. Sellest tulenevalt soovitab komisjon transporditeenuste õppekavarühmal kaaluda 4. taseme „Logistiku abi“ õppekava avamist. Tööandja arvates sobiks selleks hästi „Logistiku abi, tase 4“ kutsestandardi põhjal koostatud riiklik õppekava.

Arenguvõimalused

- Ettevõtjatele, kellel ei ole võimalust osaleda ümarlaudades õppekavade ja praktika korralduse aruteludes, soovitame pakkuda ettepanekute ja tagasiside saamiseks veebikeskkonnas küsitluse ankeeti.
- Seoses e-kaubanduse kiire arenguga kaaluda võimalust vastava mooduli õpetamiseks mõlema õppekavarühma õppekavadel.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid:

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Õppijate erialavalik on toetatud

Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmades toimub õppijate erialavaliku toetamine Pärnumaa Kutsehariduskeskuse üldistest põhimõtetest lähtuvalt. Kooli kodulehel lingi “Sisseastujale” all on üldine info õppimisvõimaluste kohta. Kodulehel on vastuvõtu informatsioon, erialavalik ja korduma kippuvad küsimused. Igal õppeaastal analüüsib ÕKTR eelmise aasta vastuvõtu tulemusi, enne vastuvõtuperioodi vaatab üle erialade tutvustused ning vastuvõtutingimused.

Viimastel aastatel on viidud sisse järgmised muudatused: klienditeenindaja eriala populariseerimiseks muudeti kutsestandardit ja õppekava nimes viidi sisse lihtsustus: "Kaubandus". Alates sellest aastast rakendatakse kutsevaliku õppekava.

Keskmine konkurss kaubanduse erialadele on 0,7 inimest kohale.

ÕKTR juhiga vestlusel selgus, et sisseastumisel on õppijal võimalik märkida ka teine valik ja kes esimeseks valitud erialale konkursiga välja jääb, saab õppima asuda teiseks valikuks märgitud õppekaval.

Õppimisvõimalusi reklaamitakse sotsiaalmeedias, erinevatel infopäevadel, viiakse läbi õpilasvarju päevi, koos õpilastega erialaseid töötubasid, tutvustatakse õppimisvõimalusi üldhariduskoolides, infomessil *Suunaja*, osaletakse lahtiste uste päevadel, õppekäikudel. Korraldati üle-eestiline kutsevõistlus *Noor Meister 2019* Port Arturi kaubanduskeskuses. Erialasid on tutvustatud raadios, valminud on eriala tutvustav reklaamiklipp.

Hindamiskomisjoni hinnangul on kooli poolt erialatutvustused ja reklaam asjakohane, kuid kaubanduse erialad ei ole noorte hulgas populaarsed ja seetõttu on õppida soovijate konkurss 0,7.

Sissejuhatavas vestluses ütles kooli direktor, et sel aastal täitusid kaubanduse erialad hästi, laotöötaja eriala jäi avamata. Vestlusel direktori ja tööandjate esindajaga selgus, et laotöötaja õppekava nimetus ei kõneta noori, logistika on parem nimetus. Vestlustest selgus, et tööandjate ettepanekul toimunud täiendusõppe kursus laotöötajatele õnnestus hästi.

Õppijate esmane nõustamine toimub dokumentide vastuvõtmisel vastuvõtukomisjonis. Õppimise käigus käiakse õppekäikudel valdkonna ettevõtetes, ollakse töövarjudeks. Õppe- ja tugiteenuste üksuses töötab õppe- ja karjäärinõustaja, kes vajadusel toetab õppijat erialavaliku küsimustes ning esimese kahe õppekuu jooksul saab vajadusel eriala vahetada.

Sisseastujatelt küsitakse tagasisidet, millistest allikatest nad infot õppimisvõimaluste kohta on saanud. Kõige enam on seda saadud lähedastelt, kooli kodulehelt ja sotsiaalmeediast. Vestlusel õpilastega selgus, et nad said infot õppimisvõimaluste kohta Internetist, kooli kodulehelt ja Facebookist, enne sisseastumist tutvusid õppekava ja rakenduskavaga.

Täiendusõppe õppimisvõimalusi reklaamitakse kooli kodulehel. Lisaks jagab osakond infot õppimisvõimaluste kohta kooli sotsmeedias (näiteks Facebookis), info levib ka eelnevate õppijate kaudu, samuti saadab Töötukassa õppijaid.

Komisjoni hinnangul on vastuvõtt ja erialade tutvustamine mõlemas õppekavarühmas planeeritud, analüüsitud ja igal aastal üle vaadatud, vajadusel parendatakse tegevusi.

Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Pärnumaa KHKS on õppetöös kasutusel kaasaegne õppekompleks ja materiaaltehniline baas, mis tagab tänapäevased õppimistingimused nii taseme- kui täiendusõppes. Kõik õppeklassid on varustatud kaasaegse tehnikaga: väljapanekute tarvikud, arvutid, printerid, skannerid, laoriulid, kaubaalused, pakkematerjalid, kaubavarud. ÕKTR kasutuses on arvutiklassid ja koolis on WiFi ühendus. Nii kaubanduse kui laotöötaja erialade õppijatel on eraldi, vastavalt erialale, sisustatud klassiruumid, kus toimuvad nii teoreetilised kui praktilised tunnid. Toimub ka erialade vahel õppevahendite ristkasutus. Näiteks kasutavad hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühma õppijad laotöötaja eriala õppeklassi ja laotöö õppijad käivad käsikahveltõstukiga töötamist õppimas ehitus- ja puidutöökoja ruumides.

Õpiväljundite saavutamiseks tehakse koostööd ka erinevate koostööpartneritega. Tõstukijuhi koolituse saavad laotöötaja eriala õppijad Aide Autokoolist. Iseteeninduskassa tööpõhimõtteid õpetatakse õppijatele koostööpartneri juures Pärnu Maksimarketis. Väga head on mõlema õppekavarühma õppijate praktikabaasid koos toetavate juhendajatega (Ursus OÜ, Bauhof Group AS, Maksimarket, Coop jne).

Erialaõpetajad kasutavad kaasaegseid õppematerjale, mida täiendatakse pidevalt, sest muutub seadusandlus jne. Paljud õppematerjalid on avaldatud kooli õppeinfosüsteemis, Moodle keskkonnas ja Google Drive'is.

Kooli raamatukogu pakub kaasaegseid paljundamise, köitmise, skaneerimise ja arvutite kasutamise teenuseid, lisaks on raamatukogus uued arvutid koos vajalike programmidega. Õppijad saavad tunnis kasutamiseks laenutada süle- ja tahvelarvuteid.

Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade eneseanalüüsis on välja toodud, et alates aastast 2017 viidi õppijate hulgas rahulolu küsitlusi läbi tsentraalselt SA Innove poolt ja koolis eraldi küsitlusi läbi ei viidud. 2016/2017 hindasid HJ õppekavarühma erialade õppijad rahulolu õpikeskkonnaga 4,53 ja TT õppekavarühma õppijad 4,73.

2020. aasta kevadel viis PKHK läbi õppijate rahulolu küsitluse ise, kus ÕKTR õppijate (st mõlema õppekavarühma õppijad kokku) keskmine hinnang õppetöö läbiviimiseks kasutatavatele ruumidele oli 4,27. Võrreldes kooli keskmisega (4,11) on ÕKTR näitaja kõrgem, mis kinnitab, et õppijad on õpikeskkonnaga rahul. Sama kinnitasid ka vestlusel osalenud õppijad.

Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Esmase õppekorraldusliku info jagavad õppijatele nende rühmajuhatajad ja kutseõpetajad. Toimuvad infotunnid esmakursuslastele ja rühmajuhataja tunnid. Infot jagatakse järjepidevalt tundides, kooli infotahvliel, kodulehel, sotsiaalmeedias, õppeinfosüsteemis ja infokioskis. 2017. aastani uuriti koolis õppekavarühmiti õppijate rahulolu õppetöö korraldusega ja vastavalt võimalustele tehti sellesse muudatused. Näiteks tegeletakse õppijatega individuaalselt või väiksemates gruppides, et toetada õppijate õpiväljundite saavutamist.

Kaubanduse ÕKTR õppekavade õppevormiks on hetkel ainult statsionaarne koolipõhine päevane õpe.

Müüja-klienditeenindaja ja laotöötaja õppekaval õppijad käivad koolis esmaspäevast reedeni. See on kooli põhimõtteline otsus ja sobib õppijatele kõige paremini. Teooria, praktilise töö ja iseseisva töö tundide jaotus on toodud õppekava rakenduskavas. Praktilise töö tunnid toimuvad erialaklassides.

Nii HJ kui ka TT õppekavarühmade õppijad käivad tihti õppekäikudel (Magnum, Itella, erinevad logistika- ja kaubandusettevõtted).

Õppetöö müügikorraldaja tase 5 õppekaval toimub kahel päeval nädalas: kolmapäeval ja neljapäeval. Selline õppekorraldus on täiskasvanud inimestele hea võimalus ühildada kool, töö ja isiklik elu. Seda kinnitas ka vestlus antud õppekaval õppijatega.

Aastatel 2017/2018 toimus müüa-klienditeenindaja õppekaval töökohapõhine õpe. Õpetajate sõnul plaanitakse veel sellel õppeaastal avada töökohapõhine õpe ka laotöötaja erialal. Õppekava on koostatud ja kinnitamisel.

Vestluses õpetajatega kinnitati, et mittestatsionaarset õpet hetkel hinnatavatel õppekavadel ei ole ja esialgu ei plaanita ka põhjusel, et hoida õppijate iseseisva töö maht madalana. Kogemused on näidanud, et õppijatel on raske tulla toime õppetöö ja töö- ning pereelu ühitamisega.

Õppekavades olevad iseseisvad tööd on võimaluste piires seotud praktikaülesannetega, et neid oleks võimalik sooritada reaalses töökeskkonnas. Vestluses õppijatega olid nii müügikorraldaja, müüja-klienditeenindaja kui ka laotöötaja õppekavade õppijate arvamused üsna sarnased. Õppijate arvates on õpetajad iseseisvate tööde ülevaatamisel väga toetavad, annavad alati tagasisidet, on suureks abiks, toimub hea ja sujuv koostöö. Õppijad teevad iseseisvat tööd nii üksi kui paaris.

Mõlemal hinnataval õppekavarühmal on ettevõtetes pädevad praktikajuhendajad, kes on läbinud praktikajuhendaja koolituse. Vestlus kinnitas, et juhendajad on pühendunud, oma ala pikaajalised spetsialistid, missioonitundega, kursis õpilaste õppekavade ja õpiväljunditega ning jätkuvalt valmis

koostööks. Kuigi praktikant võib olla juhendajale ja teistele ettevõtte töötajatele tihti lisakohustus, mida üldjuhul ettevõtte poolt ei tasustata, näevad praktikajuhendajad praktikandis pigem võimalust kui kohustust. Praktikantide juhendamine annab praktikaetevõttele võimaluse leida enda meeskonda uusi professionaalseid töötajaid. Näiteks Ursus OÜ-s töötab 3 uut laotöö eriala lõpetajat ja Pärnu Maksimarketis 13 HJ ja TT õppekavarühmade vilistlast.

Praktikal on kompetentside omandamisel ja õpiväljundite saavutamisel väga oluline osa. Praktika sisu ja ülesanded tulenevad õppekavast. Praktikakorraldaja teeb tihedat koostööd kutseõpetajatega ja koostab õppijale praktikajuhendi. Õppijatele soovitatakse minna praktikale eelkõige kooli poolt tunnustatud ettevõttesse. Reeglina on ettevõttes ainult üks praktikajuhendaja, kes on kursis kooli praktikakorraldusega. Vestlusest nii õpetajate kui praktikajuhendajatega selgus, et koostöö kooli ja praktikaetevõtete vahel on tihe ja süsteemne. Intervjuudes praktikajuhendajatega selgus, et praktikajuhendaja koolitus läbiti aastaid tagasi. Ettevõtjad oleksid huvitatud läbima praktikajuhendaja koolitusi tihemini ja saatma ka teisi oma kolleege osalema. Leiti, et kahepäevane koolitus on liiga pikk.

Ettevõtete praktikajuhendajad teadsid, millised on nii hulgi- ja jaekaubanduse kui ka transporditeenuste õppekavarühmade õpilaste praktika eesmärgid ning mis õpiväljundid peab õppija praktikal saavutama. Praktika dokumentatsioon on õppijatel korrektselt ette valmistatud. Veebis olevat praktikapäevikut ning selle täitmist jälgivad ka praktikajuhendajad. Kutseõpetajad külastavad tihedalt praktikabaase ning osalevad praktilises töös. Näiteks osales HJ õppekavarühma kutseõpetaja koos õppijatega poe inventuuri tegemisel.

Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade eneseanalüüsis on välja toodud, et osade õppijate jaoks on keeruline isiklike praktika eesmärkide seadmine. Mõlema õppekavarühma õpetajad rääkisid vestlusel, et toetavad õppijaid isiklike eesmärkide seadmisel ja analüüsil. Samas selgus vestluses hinnatavate õppekavarühmade õppijatega, et isiklike praktika eesmärkide seadmine neile raskusi ei põhjusta, on loogiline ja aitab vastavalt eesmärkidele valida praktikakohta. Lisaks rääkisid õppijad, et võimalus valida erinevaid praktikakohti on suur eelis, sest nii toimub pidev areng ja on võimalus omandada uusi oskusi. Nii praktikajuhendajad kui kogu ettevõtte kollektiiv on väga toetav. Alati määratakse praktikal õppijale ka mentor.

Hinnatavate õppekavarühmade õppijad on osalenud välispraktikatel Soomes, Iirimaa, Hispaanias, Hollandis, Maltal. Kokku on aastatel 2016–2020 olnud välispraktikal 15 HJ õppekavarühma ja 12 TT õppekavarühma õppijat. Välispraktika kohta esitab õppija aruande ja seda arvestatakse praktika õpiväljundite saavutamisel.

Nii õpetajate kui õppijate digipädevused pani proovile 2019/2020 õppeaasta kevadel välja kuulutatud eriolukord, kus enam kui kolm kuud toimus õppetöö e-õppena. Õpetajad koostasid, täiendasid ja muutsid õppematerjale ning e-kursuseid. Õpetajatel ja õppijatel oli koolipoolne tugi erinevate digiseadmete ja programmide osas, lisaks oli õpetajatele toeks haridustehnoloog.

Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Õppemetoodika valib õpetaja vastavalt õppegrupi õpilaste eripärale. Erinevad meetodid on põhihariduse ja keskkhariduse baasil õppijatele. Teooria, praktiline töö ja praktika on omavahel seotud tänu õpetajate vahelisele koostööle.

Hindamismeetodite valik sõltub eelkõige õppekava eesmärkidest, plaanitavatest tegevustest, hindamiskriteeriumidest ja teema mahust. Praktilise töö tundides jälgitakse õppijaid õppeprotsessi vältel, et anda kohest suulist tagasisidet. Vestlustest õpetajatega selgust, et õppijate arengut toetatakse läbi kujundava hindamise kogu õppe kestel. Õppijat toetatakse oma oskuste analüüsimisel ja õppimise juhtimise oskuste arendamisel.

Laotöö praktiliste oskuste tunni vaatlusel kasutati õppijate vastastikust kujundavat hindamist. Oskuste analüüsimiseks ja täiendamiseks hindasid ja andsid õppijad tagasisidet nii enda kui kaasõppijate tegevusele.

Õpetajad selgitasid vestlusel, et digivõimaluste ja nende arenguga hoiavad õpetajad ennast kursis osaledes koolitustel ja veebiseminaridel. Õppekavadesse on lõimitud arvutiõpetuse tunnid. Intervjuude käigus kuulsime, et arvutiõpetaja, keeleõpetaja ja kutseõpetajad teevad koostööd, et õppija õpiks kasutama erinevates keeltes termineid, leidma, salvestama ja koostama erialaseid esitlusi ja tutvustusi. Kutseõpetajad kasutavad tundide läbiviimiseks nutitelefone, tahvel- ja lauaarvuteid ning erinevaid keskkondasid, mis teevad õppijatele õppimise huvitavaks ja meelepäraseks. Õppekavarühmades soovitakse parendada ja kaasajastada digivõimalusi õppeklassides: suurendada laotöö klassis arvutite ja skannerite hulka ning uuendada kaubanduse klassis kassalahendusi.

Hindamiskomisjon tõstab esile õpetajate uuenduslikkust, omavahelist koostööd, moodulite vahelisi lõiminguid ja võtmepädevuste kujundamist teorias, praktilistes töödes ja iseseisvates töödes.

Seoses eriolukorraga kevadel 2020 muutusid nii õppemetoodika kui ka õppeülesanded. Vestlusel osalenud õppijate sõnul olid osad õpetajad videotunnid ette salvestanud, osad õpetajad andsid ainult iseseisvat tööd. Vähe videotunde oli laotöötaja erialal. Samas olid paljud õpetajad sügisel väga toetavad ja kordasid osaliselt kevadist õppematerjali uuesti üle.

Eneseanalüüsis on esitatud rahuloluküsitluse tulemused ÕKTR õpetajate kohta. 2016/2017 õppeaasta rahuloluküsitlus oli õppekavarühma põhine. Kaubanduse ÕKTR keskmine hinne oli 4,27 (kooli keskmine oli 4,21).

2019/2020 rahulolu uuringu tulemused ei ole väga positiivsed. Hinnatavate õppekavarühmade õppijate hinnang õpetajatele on 3,97 (kooli keskmine 3,94). Kui vaadata õppekavadel õppijate hinnanguid eraldi, siis selgub, et kutsehariduse õppekava õppijate rahulolu on kõrgem (4,39) kui kutsekeskhariduse õppekavadel õppijatel (3,77). Kaubanduse ÕKTRs arvatakse, et rahulolematust õpetajatega tuleneb suures osas õppeaasta lõpul kehtinud eriolukorrast, mille ajal tuli ka õpetajatel kohandada uue olukorraga ja rakendada teistlaadseid õppemeetodeid, mis ei pruukinud õppijatele sobida (näiteks liiga palju iseseisvat tööd).

Hindamiskomisjon tõdes vestlusel õpetajatega, et nad said uudse kogemuse ja oskavad edaspidises õppetöös olla paindlikumad, loovamad ja õppijakesksemad.

Mooduli lõpus küsivad õpetajad õppijatel tagasisidet õpetamise kohta. Aruandest ja vestlustest selgus, et vastajate arv on suhteliselt väike. Õppijad tegid vestluse käigus ettepaneku, et mooduli lõpus viia läbi eraldi tagasiside tund, kus õppijad saavad anda tagasisidet ja lisaks valikvastustele võiks olla ka vastused vaba tekstina. Õppijad ja hindamiskomisjon leidsid, et selline tund oleks kasulik mõlemale osapoolle.

Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijatele kättesaadavad

Tugiteenuste pakkumisel lähtutakse kooli õppekorralduseeskirjast. Esmane tugiteenuste väljaselgitamine toimub vastuvõtukomisjonis. Sellest lähtuvalt planeeritakse õppijale vastavad teenused.

Edasi jätkub õppija toetamine kooliga kohanemisel. Õppijaid informeerib tugiteenustest rühmajuhataja esimestes rühmajuhataja tundides. Kõikidele õppijatele jagatakse infovoldik "Abimees taskus". Kooli õppe- ja nõustamiskeskus pakub järgmisi teenuseid: karjääriteenus, õpiabi, eri-, sotsiaalpedagoogiline- ja psühholoogiline teenus. Vajadusel suunatakse õppija kooliväliste spetsialistide juurde. Toimub koostöö põhikoolide ja Pärnu linna sotsiaalosakonnaga, et leida püsivat tugiteenust vajavale õppijale kõige sobivam tugiteenus.

Samuti on tugitöötajatel võimalik näha EHS-es õppijate erivajadust puudutavat infot.

Vestlusel HJ ja TT õppijatega selgus, et nemad tugiteenuseid ei ole vajanud, kuid on VÕTA kasutamise ja tugiteenustega üldjoones kursis. Suvel kaupluses töötades said õppijad VÕTA abil selle töö oldud aja praktikana arvestada. Vestlusest kaubandusvaldkonna rühmajuhatajaga selgus, et enam abi

vajavad õppijad majanduslike probleemide puhul ja õppevõlgnevuste korral. Tugiteenuste vajadus võib selguda ka arenguvestluste käigus, mille viivad läbi rühmajuhatajad esimeste kursuste õppijatega. Õppetööga toimetulekut jälgitakse iga õppeperioodi lõpus. Igal õppijal on ka individuaalselt võimalus pöörduda kooli tugispetsialistide või õpilasesinduse poole.

HEV õppijatele vajaliku teenuse otsustab vastav komisjon. Peamiseks probleemiks on püsiv õpiraskus. Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et HEV õppijate puhul on abiks diferentseeritud õpetamine, erineva raskusastmega ülesanded, konsultatsioonid, rakendatakse individuaalset õppetöö graafikut.

HEV õppijat toetatakse ka praktika sooritamise käigus. Kooli praktikakorraldaja informeerib ettevõttepoolset juhendajat õppija erivajadusest, koostöös koostatakse individuaalne praktikaplaan.

Raskustesse sattunud õppijatega tegeleb kooli õppe- ja kasvatustöökomisjon tugiteenistuse eestvedamisel. Kaubandusvaldkonna esindajad leidsid, et selline töökorraldus on end seni õigustanud, kuna komisjoni kuuluvad tugiteenuste asjatundjad. Vajadusel kutsutakse kokku ümarlaud, kuhu kaasatakse rühmajuhataja ja õpetajad.

Eneseanalüüsi põhjal on kool liitunud erinevate programmidega, näiteks Salliv Kool, koolirahu TORE. Koostöös Pärnumaa Töötukassaga toimuvad lõpukursustele karjääriteenuste päevad, et aidata noortel tööellu siseneda.

Täiendusõppes osalejaid otseselt seni ei ole toetatud, kuid üksikud õppijad on omaalgatuslikult tugiteenistusse pöördunud.

Tugiteenistuse töötajad tundsid heameelt, et alates 2020/21 õppeaastast lisandub üks õppenõustaja. Samuti olid nad rahul, et õppenõustamiseks on alates sellest õppeaastast eraldi ruum.

Tabel 4. Tööle rakendumise ja edasiõppijate protsent lõpetanutest hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühmas

Hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühm	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Töötab õpitud erialal	60%	77%	85%	89%
Jätkab õpinguid	17%	20%	33%	0

Allikas: Kooli esitatud lisaandmed (ÕKTR uuringud)

Tabel 5. Tööle rakendumise ja edasiõppijate protsent lõpetanutest transporditeenuste õppekavarühmas

Transporditeenuste õppekavarühm	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Töötab õpitud erialal	34%	35%	49%	33%
Jätkab õpinguid	27%	18%	0	22%

Allikas: Kooli esitatud lisaandmed (ÕKTR uuringud)

Kool küsib lõpetajatelt tagasisidet tööle rakendumise ja edasiõppimise kohta 6 kuud pärast lõpetamist ning on eneseanalüüsi aruandes toonud vastavad näitajad ÕKR põhiselt, mitte õppekavati. Samas on eneseanalüüsi aruandes selgitatud, et 2017/18 ja 2018/19 lõpetajate andmeid küsiti alles 2020. aasta kevadel. Keskmine õpitud erialal töötamise protsent on suurem hulgi- ja jaekaubanduse erialadel (60–89%), väiksem aga transporditeenuste õppekavarühmas (34–49%). Edasiõppijaid on hinnatavates õppekavarühmades keskmiselt 17%. Kool on arengukavas seadnud tööturul rakendumise sihtnäitajaks 67–72%. Eneseanalüüsi aruandes on ÕKTR hinnanud vastavaid näitajaid heaks ja kooli arengukavale vastavaks. Hindamiskomisjon leiab, et kooli eneseanalüüsis toodud andmed on küllalt ligikaudsed (küsitud kaks aastat pärast lõpetamist, vastajate arv pole teada), seetõttu pole võimalik üldistusi teha.

Rahulolu

Õppijatelt tagasiside kogumine on hindamisperioodil muutunud. Vahemikus 2017–2019 viis rahulolu küsitlusi läbi SA Innove ja kool sai tagasiside andmed kogu kooli kohta, mitte õppekavarühmiti.

Tabel 6. Õpilaste rahulolu õpikeskkonnaga

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmad	4,64	4,63	-	-	4,27
Kooli keskmine	4,48	4,45	4,2	4,0	4,11

Allikad: Eneseanalüüsi aruanne

2020. aasta kevadel viis kool läbi rahulolu küsitluse õppekavarühmade kaupa. Kooli poolt läbi viidud rahulolu küsitluse tulemusi ei ole analüüsitud õppekavati. Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade õppijate (55% õppijatest oli vastajaid) hinnangud järgmised:

- tunniplaani info on kättesaadav ja arusaadav 4,35
- olen valmis kasutama e-õpet 3,54
- arvestuslike tööde jaoks jäetakse piisavalt aega 3,92
- praktilist õpet on piisavalt 4,03

- praktilise õppe juhendamine on piisav 4,08

Tabel 7. Õppijate rahulolu praktika korraldusega

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmad	3,93	3,81	-	-	4,15
Kooli keskmine	4,02	3,87	4,20	4,1	3,99

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

Kaubanduse ÕKTR õppijate rahulolu on kooli keskmisest kõrgem.

Hindamiskomisjon leiab, et edaspidi on oluline rahulolu küsitlusi viia läbi regulaarselt ning analüüsida õppekavati. See annab võimaluse vaadelda trende, teha võrdlusi õppekavati ning vajadusel viia sisse parendusi.

Kutseeksami sooritamine

Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruandest selgub, et viimase viie aasta jooksul on müüja-klienditeenindaja ja müügikorraldaja kutseeksami sooritanud kõik lõpetajad ja kõigile on antud vastav kutse.

Aastast 2015 on ka kõik kutseeksamile läinud laotöötaja eriala õppijad selle sooritanud. Lisaks on viimastel aastatel täiendusõppes osalejad edukalt sooritanud laojuhataja tase 5 eksami.

Järeldused

Tugevused:

- Hinnatavatel õppekavarühmadel on väga hea koostöö kohalike tööandjatega ja praktikabaasidega. Koostöö huvigruppidega toimub plaanipäraselt ja tagab praktika käigus õpiväljundite saavutamise.
- Hinnatavate õppekavarühmade õpetajad on uuenduslikud, toimub asjalik omavaheline koostöö. Õpetamisel rakendatakse üld-, põhi- ja valikõpingute moodulite vahelisi lõiminguid ja võtmepädevuste kujundamist teoorias, praktilistes töödes ja iseseisvates töödes.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Lähtuvalt eneseanalüüsist on väljalangevus kõikidel õppekavadel kasvutrendis. Hindamiskomisjon soovib leida võimalusi õppijate toetamiseks läbi personaalsete arenguplaanide ja leida võimalus õpilaste probleemide võimalikult varajaseks märkamiseks.
- Praktikajuhendajad läbisid praktikajuhendaja koolituse aastaid tagasi. Samuti toodi välja, et kahepäevane koolitus on liiga pikk. Komisjon soovib praktikajuhendajate koolitust ettevõtjatele korraldada igal aastal, samuti koolitust lühendada ja pakkuda e-õppe võimalust.
- Moodulile antava tagasiside kvaliteedi tõstmiseks koguda tagasisidet viimase tunni ajal kasutades näiteks tagasisidevestlust, mis on kasulik nii õpetajatele kui õppijatele.

Arenguvõimalused

- Selleks, et pakkuda tänapäeva nõuetele vastavat õpet laotöötaja erialal, soovib komisjon laotöötaja õppeklassi õppevahendeid kaasajastada ja soetada kaasaegsed, juhtmevaba mobiilsed käsiskännerid.
- Lähtuvalt eneseanalüüsist on õppijatelt tagasiside saamine õppe sisule tagasihoidlik. Komisjon soovib uurida selle põhjuseid, vesteldes näiteks aktiivsemate õpilastega (rühmajuhtidega) või õpilasesinduse liikmetega.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid:

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Tabel 8. Andmed HJ ja TT õppekavarühmade õpetajate kohta

Sugu	Kvalifikatsioon	Vanus	Staaž koolis (aastat)
N	Kutseõpetaja; kõrgharidus, Müüja- klienditeenindaja, tase 4	43	13
N	Kutseõpetaja, keskeriharidus	75	18
N	Kutseõpetaja, kõrgharidus, Müüja, tase 3	34	3
N	Kutseõpetaja; majandusalane kõrgharidus	58	24
N	Kutseõpetaja; kõrgharidus	50	14
N	Kutseõpetaja; kõrgharidus, Müüja-klienditeenindaja, tase 4 Õpetaja, tase 7, Täiskasvanute koolitaja, tase 6	39	16
N	Kutseõpetaja; kõrgharidus, Kaubakäsitleja, tase 3, Kutseõpetaja, tase 6, Laojuht, tase 5	25	1

Allikas: Kooli esitatud lisamaterjalid

Mõlemas hinnatavas õppekavarühmas õpetavad samad erialaõpetajad, keda on kokku seitse. Hindamiskomisjoni hinnangul on õppekavadel piisava kvalifikatsiooniga õpetajad ja pädevad praktilise töö juhendajad. Samuti leiab hindamiskomisjon, et õpetajate riskasutus on nende erialade puhul igati positiivne ja õigustatud. Enamus õppekavarühmade õpetajatel on väga pikaajaline (üle 10a) tööstaaž koolis ja õpetajaskond on olnud suhteliselt stabiilne. Samuti on positiivne, et viimase kolme aasta jooksul on õppekavarühmadesse lisandunud kaks uut kutseõpetajat. Kõik kutseõpetajad vastavad vajalikule kvalifikatsioonile, valdaval osal kutseõpetajatel on õpetatavas valdkonnas kõrgharidus, samuti erialane kutsetunnistus ning kutseõpetaja või täiskasvanute koolitaja kutse.

Hindamiskomisjon leiab, et ÕKRd on piisav arv kvalifikatsioonile vastavaid õpetajaid. Hindamiskomisjon sai eneseanalüüsist selgust ning kinnitust ka vestlustel, et õppetöösse kaasatakse sageli valdkonna asjatundjaid ja tööandjad spetsiaalsete teemade käsitlemiseks, loengute andmiseks ning õpitubade läbiviimiseks nii õppijatele kui ka töötajatele.

Vestluses õpetajatega tõdes hindamiskomisjon, et õpetajad on oma tööle pühendunud, professionaalsed, uuendustele ja koostööle orienteeritud. Kutseõpetajad on osalenud nii kutsestandardite, riiklike õppekavade, kooli õppekavade kui ka rakenduskavade loomisel.

Õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud tulenevalt õppekavadest. Tunnijaotuse osas lepatakse järgmiseks õppeaastaks kokku 1. juuniks arvestades rakenduskavasid, tundide mahtusid ja õpetajate pädevust, keskmine töökoormus on 0,86. Enamus õpetajatest on koolis tööl põhikohaga töölepingu alusel, mis aitab tagada hinnatavate erialade järjepideva arendamise.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Uuendustega hoiavad õpetajad ennast pidevalt kursis tehes koostööd erialaliitudega, külastades koos õppijatega praktikabaase, käies koos õppijatega õppekäikudel (vaatlused, töötod), õpirännetel. Tihe koostöö toimub kolleegidega õppekavatöörühmas, samuti kaubanduse valdkonnas õpetavate koolide õpetajate vahel.

Õpetajate digipädevuste arengu toetamiseks korraldatakse vastavaid koolitusi, nõu ja abi pakub haridustehnoloog.

Stažeerimine nii Eestis kui välismaal erinevate projektide ja õpirännete kaudu on õppekavarühmades igati toetatud ning nii õpetajad kui õppijad on neid võimalusi aktiivselt kasutanud. Näiteks on kaks kutseõpetajat käinud viimastel aastatel stažeerimas Hollandis ja Hispaanias, üks nendest ka Tšehhis. Õpetajad on välismaal tutvunud praktikabaasidega ning teiste koolide õppekavadega. Mitmed kutseõpetajad on käinud aktiivselt kogemusi saamas ja ennast täiendamas Eesti erinevates ettevõtetes, näiteks Bauhofis, Pärnu Maksimarketis jne. Kokku on aruande perioodil stažeerimas käinud 6 õppekavarühmade õpetajat.

Erinevatelt koolitustelt saadud infot ja uusi teadmisi/oskusi jagatakse õpetajate koosolekutel ja need leiavad kasutamist õppetöö läbiviimisel. Vestlus õppijatega andis kinnitust, et õpetajad on koostanud kaasaegsed, selgesti mõistetavad ja põhjalikud õppematerjalid, täiendades neid pidevalt.

Õpetajad saavad tagasisidet oma töö kohta õppijatelt mooduli lõpus toimuva küsitluse kaudu, samuti osakonnajuhatajalt arenguvestluste käigus. Õpetajad koostavad õppeaasta jooksul kooli infosüsteemis eneseanalüüsi. Kahel õppekavarühma õpetajal on koostatud digitaalne arengumapp. Arenguvestluse ja õpetaja eneseanalüüsi põhjal planeeritakse õpetajate koolitused ja stažeerimine.

Eneseanalüüsis on kirjas, et alustava õpetaja toetamiseks on koolis välja töötatud „Uue töötaja sisseelamisprogramm“, mis hõlmab endas katseaega ja mentori määramist. Mentori ülesanne on toetada uue õpetaja kohanemist õpikeskkonnaga, olla abiks organisatoorses ja meetodilistes küsimustes. Näiteks 2019/2020 õppeaastal määrati uuele laotöötaja kutseõpetajale mentor, toimus katseaja lõpuvestlus, kus analüüsiti koos osakonnajuhatajaga katseaja tulemusi.

Õpetajate tunnustamiseks on koolis vastavad traditsioonid ja põhimõtted.

Hindamiskomisjon leiab, et õppekavarühmades on professionaalsed ja pühendunud õpetajad. Nende koolitusvajadus on analüüsitud ja planeeritud ning toetatud.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühmades on professionaalsed, kvalifikatsioonile vastavad ja pikaajase töökogemusega õpetajad.
- Õpetajate areng on tähtsustatud, planeeritud, eesmärgistatud, õpetajad osalevad koolitustel nii koolis, vabariigi tasandil kui ka välismaal, samuti käivad stažeerimas nii Eestis kui välismaal. Omandatud teadmisi ja kogemusi rakendavad õpetajad õppetöös.

Parendusvaldkond ja komisjoni soovitus

- Distantõppe on muutunud oluliseks. Selle edukaks läbiviimiseks jätkata õpetajate digipädevuste arendamist ja e-õppe materjalide koostamist.

Arenguvõimalus

- Kaasata mõlemas õppekavarühmas teatud moodulite õpetamiseks tööandjate esindajaid. See muudab õppijate jaoks õppetöö huvitavamaks ja aitab olla kursis tegeliku tööeluga.

3.4 Hindamiskomisjoni peamised järeldused hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

Tugevused

- Hulgi- ja jaekaubanduse ning transporditeenuste õppekavarühmade töö on planeeritud, võtmetulemused analüüsitud ja parendused kavandatud.
- Toimub planeeritud ja süsteemne koostöö tööandjatega õppekavade arendamisel ja praktikate korraldamisel.
- Õppekavarühmades peetakse oluliseks moodulite vahelisi lõiminguid ja võtmepädevuste kujundamist teoorias, praktilistes ja iseseisvates töödes.
- Õppekavarühmades on professionaalsed, kvalifikatsioonile vastavad ja pikaajase töökogemusega õpetajad. Nende areng on planeeritud ja toetatud, koolitustelt ja stažeerimiselt omandatud teadmisi ning kogemusi rakendatakse õppetöös.

Parendusvaldkond ja hindamiskomisjoni soovitused

- Lähtuvalt eneseanalüüsist on väljalangevus kõikidel õppekavadel kasvutrendis. Komisjon soovib leida võimalus õppijate toetamiseks läbi personaalsete arenguplaanide.

Arenguvõimalus

- Tagasisideküsitlusi on erinevatel aegadel läbi viinud erinevad osapooled (kool ja Innove), mistõttu on neid raske olnud analüüsida. Kooli sõnul on alates 2020. aasta kevadest hakatud koolis tagasisideküsitlusi süsteemselt läbi viima, mis on positiivne. Komisjon soovib edaspidi tagada, et nende küsitluste tulemusi analüüsitakse nii õppekavarühmade kui ka õppekavade tasandil.

4. Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Tabel 9. Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma õppekavad

Õppekava nimetus ja kood EHS-es	Kvalifikatsioonitas e ja õpevorm	Kutsestandard	Maht ja pikkus	Rakendamise aasta	Õppekava eest vastutav isik
<u>IT-süsteemide noorempetsialist</u> <u>141078</u>	kutsekeskharidus EKR tase 4, esmaõpe, statsionaarne koolipõhine	Uus standard	180, 3a	2020	Kristjan Leotoots
<u>IT-süsteemide noorempetsialist</u> <u>141079</u>	kutseõpe, EKR tase 4, esmaõpe	Uus standard	120, 2a	2020	Kristjan Leotoots
<u>IT-turvaspetsialist</u> <u>215151</u>	kutseõpe, EKR tase 5, jätkuõpe	Puudub info standardi kohta	60, 1a	2020	Kristjan Leotoots
<u>IT-süsteemide noorempetsialist</u> <u>215962</u>	kutsekeskharidus, EKR tase 4, esmaõpe	Vana standard	180, 3a	2014	Siim Soopõld
<u>IT-süsteemide noorempetsialist*</u> <u>215970</u>	kutseõpe, EKR tase 4, esmaõpe	Uue standardi järgi uus õppekava	120, 2a	2019	Siim Soopõld

Allikas: Kooli koduleht, EHS

* Õppekava ja rakenduskava puuduvad kooli kodulehelt, kuna vastuvõttu sellele õppekavale 2020.a sügisel ei toimunud.

Hinnatavad õppekavad kuuluvad tehnikaõppeosakonda ning andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavatöörühma.

IT süsteemide noorempetsialisti (EKR 4 kutsekeskharidus) õppekava puhul on 2014 ja 2020 versiooni vahel näha järgneva suuremaid erisusi ehk uuemas kavas on põhiõpingute moodulisse lisandunud:

- Programmeerimise alused

- Küberturvalisus

Valikmoodulite alla on olulisemate muudatustena lisandunud:

- Mikrokontrollerplatvormid
- Virtualiseerimiskeskondade haldus
- Kutseeksamiteks ettevalmistus

Tabel 10. Õppijate arv õppekavarühma õppekavadel

ÕK kvalifikatsiooni tase	Õppijate arv 2014/15	Õppijate arv 2015/16	Õppijate arv 2016/17	Õppijate arv 2017/18	Õppijate arv 2018/19	Õppijate arv 2019/20	Märkus
IT-süsteemide noorempetsialist, kutsekeskhariduse õppekava, EKR tase 4, esmaõpe (Uus standard ja RÕK)	-	-	-	-	-	-	Vastuvõtt õppekavale alates õppeaastast 2020/2021
IT-süsteemide noorempetsialist, kutseõppe õppekava, EKR tase 4, esmaõpe (Uus standard ja RÕK)	-	-	-	-	-	-	Vastuvõtt õppekavale alates õppeaastast 2020/2021
IT-turvaspetsialist, kutseõppe õppekava, EKR tase 5, jätkuõpe	-	-	-	-	-	-	Vastuvõtt õppekavale alates õppeaastast 2020/2021
IT-süsteemide noorempetsialist, kutsekeskhariduse õppekava, EKR tase 4, esmaõpe (Vana standard ja RÕK)	30	56	78	72	78	80	
IT-süsteemide noorempetsialist, kutseõppe õppekava, EKR tase 4, esmaõpe (Vana standard ja RÕK)	16	27	28	27	28	30	
Arvutid ja arvutivõrgud,	55	32	17	-	-	-	

kutsekeskhariduse õppekava, EKR tase 4, esmaõpe							
Arvutid ja arvutivõrgud, kutseõppe õppekava keskhariduse baasil, EKR tase 4, esmaõpe	17	6	-	-	-	-	
	118	121	123	99	106	110	Kokku

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

Tabel 11. Alustanute ja lõpetanute arvud õppekavarühma õppekavade kaupa

Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustas	Õpingute lõpetamise aasta	Lõpetas	Lõpetanute osakaal
IT-süsteemide noorempetsialist 141078	2014/15	30	2017	24	80%
	2015/16	30	2018	16	53%
	2016/17	30	2019	21	70%
	2017/18	28	2020	20	71%
	2018/19	30			
	2019/20	29			
IT-süsteemide noorempetsialist 141079	2014/15	16			
	2015/16	15	2016	3	20%
	2016/17	15	2017	8	53%

2017/18	15	2018	9	60%
2018/19	15	2019	9	60%
2019/20	15	2020	10	66%

Allikas: Eneseanalüüsi aruande põhjal hindamiskomisjoni koostatud

IT-süsteemide noorempetsialisti (õppekava 141079) lõpetajate arv on vahemikus 2015–2019 olnud kasvavas trendis. Vestlustest õpetajatega selgus, et valikmoodulis olev „Kutseeksamiteks ettevalmistus“ on olnud positiivse mõjuga.

Vestlusel tõid õppijad välja, et õppekava annab korraliku baasi nii õpingute jätkamiseks järgmises õppeastmes kui ka tööturule sisenemiseks.

4.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid:

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;

Õppekavade arendus on järjepidev ja selle eest vastutab ÕKTR juht. ÕKTR eneseanalüüsi ja toimunud vestluste põhjal on õppekavatöörühm kursis tööturul toimuvaga ja viib vastavaid muudatusi õppekavadesse.

Eneseanalüüsist selgub, et alates eelnevast sisehindamisest on ÕKTR läbi viinud õpet seitsmel erineval õppekaval. Tulenevalt kutsestandardi muudatustest toimub käesoleval õppeaastal õpe järgmistel õppekavadel:

- IT-süsteemide noorempetsialist, kutsekeskhariduse õppekava, tase 4;
- IT-süsteemide noorempetsialist, kutseõppe õppekava, tase 4;

- IT-turvaspetsialist, jätkuõppe õppekava, tase 5

Kutsekeskhariduse taseme õppekavade aluseks on riiklik õppekava, mille koostamise aluseks on vastav kutsestandard. Riiklikust õppekavast lähtuvalt koostab kool õppekavad ja moodulite rakenduskavad.

Intervjuudest õpetajate, õpilaste ja tööandjatega selgus, et õppekavade arendamiseks saadakse sisendit erinevatelt osapooltelt.

Eneseanalüüsist ja vestlusel ÕKTR juhiga selgus, et Igal aastal korraldatakse 1-2 tööandjate ümarlauda, millest on lisaks IT ala ettevõtetele osa võtnud ka teiste alade tööandjad, näiteks elektroonika, puidutööstuse ja teiste valdkondade esindajad, et selgitada välja nende vajadused IT spetsialistide osas.

Ümarlaua käigus on ÕKTR tutvustanud kooli saavutusi ja tulevasi arengusuundasid. Lisaks on küsitud ettevõtjatelt tagasisidet valdkonna arengusuundade ja IT spetsialistide vajaduse kohta.

Intervjuudest tööandjatega selgus, et mõningatel puhkudel pole kõik osapooled (tööandjad) õppekavaga kursis.

ÕKTR osales 2018/2019 õppeaastal kooli teiste erialade ümarlaudadel, näiteks metalli ja elektroonika eriala omadel. Eelpool kirjeldatud tegevuse eesmärgiks oli kaardistada "Tööstusliku IT" võimalikku senist suuremat rakendamist õppekavades.

Uus on IT turvaspetsialisti õppekava, mille väljatöötamine toimus koostöös Kehtna Kutsehariduskeskusega ja millele vastuvõtt toimus käesoleval sügisel.

Hetkel kasutatavates õppekavades on valikõpingute moodulid koondatud kolme plokki, mis on valitud regionaalsest tööjõuvajadusest lähtuvalt.

- Graafika ja disain
- Tarkvaraarendus
- Tööstus ja robotika

Valikmoodulid saavad õppijad valida vastavalt õppekorralduseeskirjas toodud põhimõtetele.

Täienduskoolituse õppekavad töötatakse välja koostöös koolituse tellijaga ja õpetajatega. Populaarsemad on olnud arvutikasutuse, graafilise disaini ja veebilehe loomise kursused.

Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel

Õppekavade rakenduskavade väljatöötamisel osalevad kõik ÕKTR liikmed ja panustavad enda pädevuse piires. Rakenduskavade ülevaatus toimub regulaarselt kord aastas. Ettevõtetelt ja õppijatelt saadud tagasiside alusel viiakse sisse vajalikud muudatused. Näiteks uuendati nõrkvoolusüsteemide ja arvutivõrkude õppeklassi, et paremini sooritada koolitööga seotud ülesandeid. Rakenduskavades paneb iga õpetaja kirja sisu ja õppemeetodid ning õppematerjalid.

Rakenduskavade õpiväljundite puhul on näha, et õpilane:

- saab aru/mõistab (näiteks teeb tegevust vastavalt parimate praktikate kohaselt)
- jätab meelde fakte (näiteks kasutab konkreetset terminoloogiat)
- analüüsib (näiteks prognoosib, hindab infot ja teeb järeldusi)
- rakendab (näiteks seadistab ja paigaldab teenuseid või tööjaamu)

Õppekaval IT-süsteemide noorempetsialist 141078 rakenduskavas on tegevustena käsitletud loengute kuulamist, materjalide lugemist, analüüside koostamist ehk kirjutamist, esitluste tegemist ehk vestlemist ja esinemisuskuste parendamist.

Rakenduskavades kasutatakse hindamismeetoditena rühmatööd, suulist esitlust, iseseisvat tööd, testi (kontrolltööd), praktilist tööd, simulatsiooni (rollimängu), diskussiooni (arutelu), essee kirjutamist, esitlust, õpimapi/portfoolio (moodulid Rakendustarkvara, Operatsioonisüsteemid) koostamist, demonstratsiooni, aruande koostamist (näiteks õppekäigu kohta). Hindamiskomisjoni hinnangul on rakenduskavas näha vähe iseseisvaid töid, mille mahu suurendamine aitaks õpilastel olla praktika ajal enesekindlam.

Rakenduskava põhjal saame öelda, et õppeprotsessi juhtimine on nii õpetajakeskne ehk kasutatakse loenguformaati (näiteks erinevate Windows operatsioonisüsteemide kohta) kui ka õppijakeskne, kasutatakse rühmaprojekti formaati (näiteks arvutite riistvara projekt). Vähem on projektipõhist õpet. Hetkel toimub BCS Koolitus AS poolt läbiviidav projektipõhise õppe koolitus õpperühmale koos konkreetsete praktiliste ülesannetega. Koostamisel on projektitaotlus projektipõhise õppe juurutamiseks õppekavarühmas.

Rühmatöö on õppemeetodina valdav formaat, individuaalset tööd on mainitud võõrkeeles (näiteks õppekava IT-süsteemide noorempetsialist 141078). Hindamiskomisjon järeldab, et rühmatöö on valdav formaat.

Õppekaval IT-süsteemide noorempetsialist 141078 rakenduskavas on tegevustena käsitletud loengute kuulamist, materjalide lugemist, analüüside koostamist ehk kirjutamist, esitluste tegemist ehk vestlemist ja esinemisuskuste parendamist.

Praktilise töö osakaal on valdavalt suurema kaaluga kui teoreetilise töö osakaal, mis on kutseõppe korral igati õigustatud.

Eneseanalüüsis toodud õppeprotsessi ülesehituse puhul ja õppekavade rakenduskavade analüüsimisel ei olnud võimalik tuvastada, mis määral kasutatakse refleksiooni ja tagasisidestamist.

Lõiming põhiõpingute ja üldõpingute vahel on välja toodud näiteks põhiõpingute moodulis „Skriptimisvahendid“ - matemaatilise loogika tehete seos skriptimise alustega (lõimitud osa).

Hindamiskomisjon leiab, et lõimumise osas, kuidas erinevaid teemasid omavahel siduda, on arenguruumi, näiteks erinevate põhiõpingute ja üldõpingute moodulite vahel.

Hindamine on suures osas mitteeristav (näiteks õppekava IT-süsteemide noorempetsialist 215962).

Konkreetsed oskused omandavad praktikandid kiiresti, kuid praktikantide võtmepädevustes on arenguruumi. Vestlusest praktikajuhendajaga selgus, et vajalik on suhtluspädevuse arendamine sh suhtlusoskus kliendiga, samuti inglise keele oskus, julgus küsida abi, oskus ennast juhtida ja näidata proaktiivsust, lahendada iseseisvalt probleeme, tegutseda meeskonnas. Need oskused vajaksid arendamist. Hindamiskomisjon soovib rakendada rohkem suhtlust ja probleemi lahendamist toetavaid õppemeetodeid.

Järeldused

Tugevus

- Rühmatöö formaat aitab meeskonnatöö oskustel areneda. Lisaks on rohkelt kasutusel ka teisi õppemeetodeid, mis toetavad õppimist.

Parendusvaldkond ja komisjoni soovitused

- Moodulite rakenduskavades (näiteks „IT-süsteemide spetsialist, tase 4“ esmaõppe kutsekeskhariduse õppekava) ei sisaldu piisavalt iseseisva töö teemasid, refleksiooni ja tagasisidestamise osa ning ei ole kirjeldatud moodulite vahelisi lõiminguid. Hindamiskomisjon soovib täiendada rakenduskavasid iseseisvate tööde ja moodulite vaheliste lõimingutega.

Arenguvõimalus

- Täiendavate 4. ja 5. taseme õppekavade arendamine, õppekavade väljatöötamine näiteks DevOps ja tööstusinformaatika suund, et pakkuda tänastele ja tulevastele õpilastele edasiõppimise võimalust.

4.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid:

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Õppijate erialavalik on toetatud

Põhiliseks teavitusallikaks ÕKR on olnud kooli koduleht. Sealt leiab sisseastuja infot õppekava ja rakenduskavade kohta, samuti erialade tutvustuse. Lisaks reklaamib kool õppimisvõimalusi regioonis. On reklaamplakatid, infotahvlitel reklaamvideod. Toimuvad avatud uste päevad, korraldatakse erinevaid töötubasid, võimalus on külastada ettevõtteid. Näiteks õpilasvarjuks olemine võimaldab aru saada, kas eriala võiks sobida.

Õppijatele jagatakse infot edasiõppimise võimalustest kõrghariduses. Üheks võimaluseks õpinguid jätkata on 5. taseme küberturbe õppekava.

Konkursid IT erialadele on 1,4 - 1,8 inimest kohale.

Vastuvõttus on kahel viimasel aastal rakendatud infotehnoloogiliste üldteadmiste testi. Lisaks on 2019/20 õppeaastal rakendatud valikmoodulina esimesel kursusel "Sissejuhatus erialasse". Eriala mittedobimisel on võimalus eriala vahetada esimese kahe kuu jooksul.

Hindamiskomisjoni hinnangul on õppijate erialavalik toetatud, tegevused asjakohased ja õppida soovijaid piisavalt.

Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õpiväljundite saavutamist toetab kaasaegne õpikeskkond ning tööruumid, millele hiljuti lisandus täiendav klassiruum kooli teises korpuses. Õppetöök on kasutuses sobilik riist- ja tarkvara ning õpetajatel on võimalik algatada täiendavate õpivahendite soetamist. Viimast näide täiendavate õpivahendite kohta on IP kaamerate soetamine. Intervjuudest selgus, et õppijate hinnangul on õppematerjalid asja- ja ajakohased. Partnerlussuhted Microsofti, AutoDeski, Adobe ja Palo Alto Networks ettevõtetega on võimaldanud kasutada õppetöös levinud ja modernseid tark- ja riistvaralisi

lahendusi. Eneseanalüüsis viidatakse tööhutusnõuetele, üldjoontes regulatsioonidele (eeskirjadele ja seadustele), kuid see juhend võiks olla täpsemalt lahti kirjutatud. Samuti öeldakse eneseanalüüsis, et iga töörühma liikme ülesanne on jälgida tööhutusnõuete täitmist ning et õpetajad püüavad pakkuda parimat õpikeskkonda. Rakenduskavades (näiteks õppekaval IT-süsteemide noorempetsialist 141078) on väljatoodud töökeskkonna ohutuse käsitlemine nii hindamiskriteeriumi kui teemana.

Probleemkohaks on arvutiklasside vähesus, mida on seni lahendatud teisele õppeosakonnale mõeldud arvutiklassi ristkasutusega. Käesolevast aastast on kahe täiendava arvutiklassi riistvara uuendatud, tuues need antud õppekavarühma tööks sobilikule tasemele. Ühtlasi kasutatakse õppetöös teiste erialade õppevahendeid, näiteks ristkasutuses on elektroonika õppekava robotid, samuti sisetööde elektrikute laboris andmeside ja nõrkvoolu kohtvõrk.

Ülesannete lahendamisel kasutatakse vastavalt võimalusele kas uuemaid või stabiilsemaid versioone tarkvaradest. E-õpet toetav keskkond on Schoology, kus hoitakse nii õppematerjale, viiakse läbi teste kui ka tagasisidestatakse ja hinnatakse õpilaste töid. Praktiliste ülesannete lahendamisel kasutatakse õppijate juhendamiseks vajadusel kaugühendust õppija seadmetesse. Vajadusel on õppijatel võimalik laenutada kooli raamatukogust e-õppe vahenditena sülearvuteid.

Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppekorraldus arvestab õppijatega, toetades sobilikult nii põhi- kui ka keskhariduse baasil õppijat, sh täiskasvanud õppijat. Vestlusest õppijatega selgus, et info konkreetse mooduli õppekorralduse kohta jagatakse mooduli alguses kontakttunni raames ning info on ka kättesaadav e-õppe keskkonna vahendusel. Õppijad hindasid info kvaliteeti ning kättesaadavust heaks.

Õppekorraldus on õppijale paindlik. Lisaks e-õppe keskkonnale Schoology kasutatakse õppekorraldusliku informatsiooni jagamiseks ka digitaalseid infokanaleid nagu näiteks Messengeri grupid või Slacki kanalid. Samuti leiavad kasutust Google poolt pakutavad lahendused nagu Google Drive ja Gmail. Digivõimaluste kasutamine õppetöös on eneseanalüüsi põhjal õppetöö loomulik osa ning ühistöövahendeid ja pilvelahendusi julgustatakse õppetöös kasutama.

Praktika korralduse eest vastutab tehnikaõppe osakonna praktikakorraldaja. Koostöös erialaõpetajatega toimub praktikaettevõtete tunnustamine, mille raames lisatakse praktikabaasi ettevõtte nime juurde mäрге, mis näitab, et antud ettevõtte juures on praktika õpiväljundite saavutamine toetatud.

Praktikajuhendajat teavitatakse praktika väljunditest enne praktika toimumist. Viimasel kahel õppeaastal on toimunud ka praktikajuhendajate koolitused, kus on osalenud IT valdkonna praktikakohtade esindajad. Intervjuudest praktikakohtadega selgus, et ettevõtted on kursis praktikajuhendaja koolitusega, kuid koolitus on mitme päevane ja nõuab liigselt aega.

Õppijaid toetavad praktikakohtade leidmisel nii kutseõpetajad kui ka kooli praktikakorraldaja. Koolil on mitu pikaajalist regionaalset koostööpartnerit, kelle juures on võimalik praktikat sooritada. Regionaalseid ja õppekava õpilastele atraktiivseid praktikakohti siiski napib. ÕKTR teeb tööd täiendavate praktikapakujate leidmiseks ja alternatiivsete praktikaformaaside, sh projekt-praktika, väljatöötamiseks. Hindamiskomisjon toetab projekt-praktika formaadi rakendamist. Pikaajaliste praktika koostööpartnerite, näiteks Pärnu Haigla puhul võetakse vastavalt praktikakoha profiilile arvesse praktikandi ootusi.

Vestlusest SA Pärnu Haigla esindajaga selgus, et õppekavad, õpiväljundid jm vajalik informatsioon on praktikajuhendajatele teada. Praktikandiga toimub enne lepingu sõlmimist vestlus, kus uuritakse praktikandi ootuste kohta, lepitakse kokku eesmärgid ja ülesanded. Intervjuust praktikajuhendajaga selgus, et tal on praktikajuhendaja koolitus läbitud ja pidev suhtlus praktikakorraldajaga olemas. Juhendamise osas leidis ta, et see on nii kohustus kui ka võimalus leida endale sobivaid töötajaid.

Praktikat on võimalik teostada ka välisriigis, mille puhul rakendab õppekavarühm ennekõike Erasmus + programmi vahendeid. Vastavalt õppekavarühma eneseanalüüsile osaleb välispraktikal kõige enam õppijaid just antud õppekavarühmast. Vestlusest õppijatega oli neist välispraktikat sooritanud üks õppija ning tema hindas välispraktikat heaks täiendavaks kogemuseks, mis ühtlasi võimaldas erialase inglise keele arendamist. Vestlusest õppijatega selgus, et praktikat on edukalt läbitud ka kaugtöö formaadis.

Intervjuudest praktikapakujaga selgus, et õigem on põhikoolijärgseid 1. kursusel õppijaid mitte saata ettevõttesse praktikale, vaid teha seda pigem hiljem, et õpilastel oleks selleks ajaks rohkem oskusi ja teadmisi. Kool on arvestanud ettepanekut ning alates 2019/20 õppeaastast on praktika, mis enne toimus esimese kursuse õppijatele, viidud teisele kursusele.

Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktikal lähtub õpiväljunditest

Õpiväljunditest teavitatakse õppijaid nii õppemooduli alguses kui ka konkreetse teema juures ning see kehtib ka e-õppe puhul. Vestlusest õppijatega selgus, et nende hinnangul on õpiväljundid hõlpsasti leitavad ning arusaadavad.

Õpetamine ja hindamine lähtub õpiväljunditest. Vestlustest õppijatega selgus, et kutseõpetajad on õppijat toetavad ning levinud praktika on tehtud tööde parandamiseks võimaluste pakkumine.

Õppetöös pakutakse õppijatele erineva keerukusega ülesandeid. Eraldi ettevalmistus toimub kutseeksamiks.

Vestlustest selgus, et tagasiside andmine õpilastele toimub samas keskkonnas, kus on materjalid.

Digivõimaluste kasutamine õppetöös on eneseanalüüsi sõnul loomulik õppetöö osa ning ühistöövahendite ja pilvelahenduste õppetöös kasutamine on toetatud.

Mitmed moodulid on ristkasutuses elektroonika ja elektrieriala õppekavatöö rühmadega (näiteks valikõpingute moodul *tööstus ja robotika*), kuna nende õpetajate kompetentsid antud valdkondades on paremad.

Praktika õpiväljundite saavutamise hindamine toimub jooksvalt digitaalse praktika päeviku täitmise vahendusel ning praktika kaitsmise raames, kus praktikant tutvustab hindajate tööühmale praktika raames sooritatud tegevusi.

Konkreetsed oskused omandavad praktikandid kiiresti, kuid praktikantide võtmepädevustes on arenguruumi. Vestlusest praktikajuhendajaga selgus, et vajalik on suhtluspädevuse arendamine, sh suhtlusoskus kliendiga, samuti inglise keele oskus, julgus küsida abi, oskus ennast juhtida ja näidata proaktiivsust, lahendada iseseisvalt probleeme, tegutseda meeskonnas. Need oskused vajaksid arendamist. Hindamiskomisjon soovib rakendada rohkem suhtlust ja probleemi lahendamist toetavaid õppemeetodeid.

Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

Õppijate toetuseks on koolis õppe- ja nõustamiskeskus, kus on võimalik saada karjäärinõustamist karjääri, aga ka sotsiaalpedagoogi abi, õpiabi. Esmaseks õppija toetajaks on rühmajuhataja, kes vajadusel suunab õpilase õppe- nõustamiskeskusesse.

Kiiremaks probleemide selgitamiseks ja õppija toetamiseks on loodud 2018/19 õppeaastast alates ÕKTR põhine õppekasvatuskomisjon. Õppija toetamiseks koostatakse koos tugispetsialistidega tegevuskava. Vene emakeelega õppijad suunatakse vajadusel eesti keele kursustele. 2020/21 aastast toimuvad õpetajatele kursused muukeelsete õppijatega paremaks toimetulekuks.

Õppijatel on võimalus VÕTA abil üle kanda õpi- ja töökogemusi. Seda võimalust on hindamisperioodil igal õppeaastal kasutanud 4–6 õppijat hinnatavas ÕKR-s.

Huvilistele ja edukatele õppijatele on erinevad võistlused, projektid ja IT huviring.

Tööturul rakendamine ja edasiõppimine

ÕKTR ei ole süsteemselt uurinud vilistlaste edasist tegevust. Eneseanalüüsi aruandest selgub, et mitmed lõpetajad jätkavad õpinguid kõrghariduse tasemel, näiteks õppekavarühma vilistlasi leiab nii TalTechi IT Kolledžist kui ka välismaa ülikoolidest. Küberturbe 5. taseme õppekaval alustas õpinguid 11 varem lõpetanut.

Õppijate rahulolu

ÕKTR ei ole süsteemselt uurinud õppijate rahulolu. Aastatel 2017–2019 korraldas SA Innove rahuloluküsitlusi, kuid andmed on kogu kooli kohta, mitte õppekavarühma põhiselt. Kool on alustanud 2020. aastast tagasisideküsitluste läbiviimist õppekavarühma põhiselt.

Kutseeksami/lõpueksami sooritamine

Tabel 12. Kutseeksami sooritamise edukus andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühmas

Aasta	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Sooritanute %	65	85	85	84	90

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

Kutseksamite sooritamisel on võimalik saada IT süsteemide noorempetsialisti tase 4 või tase 3. See muudab sooritanute protsendi kõrgeks ja võimaldab alustanutel kooli lõpetada.

Muud saavutused

Võistlustel “Noor Meister” aastatel 2016 - 2019 on saavutatud 2 teist kohta, 1 kolmas koht, 3 neljandat kohta ja 1 kuues koht.

Võistlustel “Küberpätkel 2019” saavutati kutsekoolide arvestuses 3. koht.

Võistlustel “Cybersecurity meets Robotex” kutsekoolide arvestuses I koht.

Järeldused

Tugevus

- Tagatud on riist- ja tarkvaraline infrastruktuur koos võtmepartnerite võrgustikuga, kelle abiga võimaldatakse täiendavaid riist- ja tarkvaralisi lahendusi ja kellega tehakse koostööd õppeprotsesside arendamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Praktika käigus on ilmnunud, et õpilaste võtmepädevused, nt suhtlusoskus on nõrgalt arenenud, mistõttu soovib hindamiskomisjon õppe käigus pöörata rohkem tähelepanu nende arendamisele.

Arenguvõimalus

- Tagasisideküsitlusi on erinevatel aegadel läbi viinud erinevad osapooled (kool ja Innove), mistõttu on neid raske olnud analüüsida. Kooli sõnul on alates 2020. aasta kevadest hakatud koolis tagasisideküsitlusi süsteemselt läbi viima, mis on positiivne. Komisjon soovib edaspidi tagada, et nende küsitluste tulemusi analüüsitakse nii õppekavarühmade kui ka õppekavade tasandil.
- Praktikakohti napib, kuid vestlustel mainitud praktikakohtade nappuse probleemi soovib komisjon leevendada projekt-praktika formaadi edasiarendusega.

4.3 Õpetajad²

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud

Tabel 13. Info õppekavarühma õpetajate kohta

Sugu	Kvalifikatsioon	Vanus	Tööstaaž koolis (aastat)
M	Kutseõpetaja; kutseõpetaja tase 5;	24	5

² Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

	IT süsteemide noorempetsialist, tase 4		
M	Kutseõpetaja, keskharidus	27	5
N	Kutseõpetaja; kõrgharidus; kutseõpetaja tase 6, õpetaja tase 7, IT-süsteemide noorempetsialist, tase 3	30	7
M	Kutseõpetaja; kõrgharidus kutseõpetaja, tase 6; IT süsteemide noorempetsialist, tase 4	30	9
M	Kutseõpetaja, Kutsekeskharidus	57	12

Allikas: ÖKR poolt saadetud lisamaterjal

Õppekavatöörühm on kooli noorim, kus õppekavarühma õpetajate keskmine vanus on 33.6 aastat ja keskmine tööstaaz on 7.6 aastat.

Vastavalt kooli poolt esitatud "IT õpetajate kvalifikatsioonid" lisaandmetele on õppekavarühmas viis õpetajat, kellest kahel on kõrgharidus, kahel kutsekeskharidus ning ühel keskharidus. Sealhulgas on neist kahel omandatud kutseõpetaja tase 6 ning ühel kutseõpetaja tase 5. ÖKR eriala õpetajad on ka kõik praktikud. Vestlustest õppijatega selgus, et õppekavarühma õpetajad on nii oma valdkonna tugevad spetsialistid kui ka pädevad õpetaja rollis.

Õppetöö planeerimisel arvestatakse õpetaja kompetentsidega ning talle sobiliku koormusega, kuid vestlustest õpetajatega selgus, et nende töökoormus on liiga suur.

Päris mitu vilistlast on õpetajaks tulnud. Osakonnajuhataja väljendab kartust, et kooli palgatase ei võimalda ühel hetkel noori inimesi piisavalt motiveerida.

Vastavalt kooli esitatud "IT tegevuskava" dokumendile ning vestlusele õppekavarühma õpetajatega ning ÖKTR juhiga vajatakse koormuse hajutamiseks ning uute õppekavade väljatöötamiseks täiendavat õpetajat. Hindamiskomisjon toetab täiendava õpetaja värbamist.

Õpetajate koormuse vähendamiseks soovib hindamiskomisjon koostöös tööandjatega ja ettevõtete praktikajuhendajatega kasutada neid külalisõpetajatena teatud moodulite õpetamiseks.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsis

Kool võimaldab nii täiendava haridustaseme omandamist kui ka täiendkoolitustel osalemist.

Õpetajate koolitusvajaduse aluseks on õpetaja eneseanalüüs. Õpetajad selgitasid, et saavad otsese juhiga koostöös arenguvestluste käigus kavandada koolituskava. Õpetajate sõnul on võimalik kavasid panna rohkem koolitusi, kui hiljem läbida jõuab. Lisaks on eneseanalüüsi aruande põhjal võimalik uutel õpetajatel osaleda “Kutseõpetaja kohanemisaasta” programmis. Hindamiskomisjoni hinnangul toetatakse õpetajate koolitamist, mis aitab õpetaja enesearengule kaasa.

Õpetaja erialase arengu alla kuulub ka stažeerimine, mida kool toetab. Stažeerimine toimub, kuid õpetajate sõnul ei ole nad väga jõudnud seda võimalust kasutada. ÕKR õpetajad on stažeerinud partnerkoolides välismaal. Aastatel 2018–2019 on Taanis, Poolas ja Hispaanias stažeerinud kolm ÕKR õpetajat. Samuti osalevad õpetajad erinevates rahvusvahelistes koostööprojektides, näiteks ECVET for IT jne. Koolitusel ja stažeerimisel omandatud teadmisi jagatakse osakonna koosolekutel.

Komisjoni hinnangul on vajalik reguleerida koormust, et õpetajad saaksid tihedamini Eesti edukamates IT-ettevõtetes või välismaal stažeerida, et omandatud kogemused õppijateni tuua.

Lisaks selgus intervjuust osakonnajuhatajaga, et oluline on õpetajatele pakkuda kooli poolt koolitusvõimalusi ja võimaldada töötamist omal erialal väljaspool kooli (näiteks oma firmas). Vestlusel osalenud õpetajad hindasid sellist suhtumist positiivselt.

Eneseanalüüsist ja intervjuudest õpetajatega selgus, et kuigi koormus on suur, on õpetajad väga motiveeritud ja neile meeldib nende tegevusvaldkond. Lisaks väärtustavad nad koolitusi, mis toetavad õppetöö läbiviimist.

Järeldused

Tugevused

- Erialaõpetajad on motiveeritud ja nad väärtustavad võimalust õpetajana areneda, samuti töötada ka oma firmas. See tagab IT valdkonna kiirete muutustega kursisolemise ja uusima teabe rakendamise õpetamisel.

Parendusvaldkond ja komisjoni soovitus

- Õpetajate töökoormus on suur ja see ei jäta piisavalt aega enesetäiendamiseks ja uute õppekavade arendamiseks. Hindamiskomisjon soovib analüüsida õpetajate töökoormust, teha vajalikud muudatused, värvata lisaks uus õpetaja, et tagada ÕKR edasine areng.

Arenguvõimalus

- Hindamiskomisjon soovib kaasata praktikuid õppetöösse. See muudab õppetöö atraktiivsemaks, mitmekülgsemaks ning toob õppeprotsessi reaalsed töökogemused ning uusima teabe IT valdkonnas.

4.4 Hindamiskomisjoni peamised järeldused andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma osas

Peamised järeldused

Tugevus

- Tagatud on riist-ja tarkvaraline infrastruktuur koos võtmepartnerite võrgustikuga, kelle abiga võimaldatakse täiendavaid riist-ja tarkvaralisi lahendusi ning toimub õppeprotsessi kaasajastamine.

Parendusvaldkonnad ja hindamiskomisjoni soovitused

- Seoses praktika käigus ilmnunud nõrkade võtmepädevustega soovib hindamiskomisjon rohkem pöörata tähelepanu võtmepädevuste arendamisele õppeprotsessi käigus.
- Rakenduskavades on vähe tähelepanu pööratud individuaalse töö teemadele, refleksiooni ja tagasisidestamise osale ning moodulite vahelistele lõimingutele. Hindamiskomisjon soovib selles osas rakenduskavasid täiendada.
- Õpetajate töökoormus on suur ja see ei jäta piisavalt aega täiendamiseks ja uute õppekavade arendamiseks. Hindamiskomisjon soovib analüüsida õpetajate töökoormust, teha vajalikud muudatused, värvata lisaks uus õpetaja, et tagada ÕKR edasine areng.

Arenguvõimalus

- Hindamiskomisjon soovib kaasata praktikuid õppetöösse. See muudab õppetöö atraktiivsemaks, mitmekülgsemaks ning toob õppeprotsessi reaalsed töökogemused ning uusima teabe IT valdkonnas.

5. Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühm kuulub tehnikaõppe osakonna koosseisu.

Tabel 14. Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma õppekavad

Õppekava nimetus ja kood EHS-es	Kvalifikatsioonitase ja õppevorm	Maht EKAP	Rakendamis e aasta	Vastutav isik
<u>Autotehnik</u> 81103	411 - kutsekeskharidusõpe	180	2014 - 2018	Priit Auväärt
<u>Sõiduautotehnik</u> 138137	411 – kutsekeskharidusõpe, esmaõpe	180	2015-2020	Rita Pillisner
<u>Mootorsõidukitehnik (spetsialiseerumine sõiduautotehnik)</u> 201093	411 - kutsekeskharidusõpe	180	2017 - ...	Rita Pillisner

Allikas: Eneseanalüüsi põhjal hindamiskomisjoni koostatud

Alates 2018/19 õ-a on toimunud vastuvõtt mootorsõidukitehniku (spetsialiseerumine sõiduautotehnik) erialale, seega on hindamiskomisjon võtnud käesolevas hindamisaruandes aluseks eelkõige õppekava nimetusega "Mootorsõidukitehnik (spetsialiseerumine sõiduautotehnik).

Tabel 15. Õppijate arv mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma õppekavadel

Õppekava	Õppijate arv 2014/15	Õppijate arv 2015/16	Õppijate arv 2016/17	Õppijate arv 2017/18	Õppijate arv 2018/19	Õppijate arv 2019/20
81103 - <u>Autotehnik</u> , 411 - kutsekeskharidusõpe	108	75	41	17		
138137 - <u>Sõiduautotehnik</u> , 441 - neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)		29	57	90	56	25
140842 - <u>Väikemasina-, mootor- ja</u>			11	10		

jalgrattatehnik, 442 - neljanda taseme kutseõppe esmaõpe						
201093 - Mootorsõidukitehnik (spetsialiseerumine sõiduautotehnik), 441 - neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)					44	68
Kokku	108	104	109	117	100	93

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

5.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süstemaatiline ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühmas (ÕKR) Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS) on kinnitatud ja seisuga 30.10.2020 kehtivad kolm õppekava (vt tabel 14). Kooli eneseanalüüsis on toodud, et EHIS-es on kinnitatud üks õppekava – „Mootorsõidukitehnik (spetsialiseerumine sõiduautotehnik)“ –, mille alusel toimub õppetöö. Selle õppekava on hindamiskomisjon võtnud käesolevas hindamisaruandes aluseks.

Õppekava töörühma juhi sõnul on õppekavarühm hetkel keskendunud põhikooli baasil kutsekeskharidusõppe pakkumisele, sest rohkemaks pole ressursi (ruum, õpetajad, materiaaltehniline baas).

Aastatel 2016–2018 rakendati 4. taseme kutseõppe õppekava „Väikemasina-, mootor- ja jalgrattatehnik“ töökohapõhises õppes koostöös tööandjatega, kuid vestluses õppekavarühma liikmetega selgus, et see ammendus kiiresti ja rohkem piirkonnas potentsiaalseid õppijaid pole.

Seni on kogu õppetöö õppekaval „Mootorsõidukitehnik (spetsialiseerumine sõiduautotehnik)“ toimunud päevases õppes ja sessioonõpet pole rakendatud.

Kooli hinnangul on õppijate arv õppekavarühmas (seisuga 15.09) püsinud stabiilsena ja olnud aastatel 2014/15 kuni 2019/20 keskmiselt 105 õppijat (allikas: eneseanalüüs). Vastu võetakse üks õpperühm, 30 õppijat. Eneseanalüüsist ja vestlusest selgus, et on proovitud ka nn suurendatud vastuvõttu (1,5 õppegruppi), kuid selle rakendamine pole õppekorralduse mõttes olnud otstarbekas.

Tabel 16. Väljalangevus sõiduautotehniku erialalt*

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Väljalangevuse %	23,3	20,7	22,2	27,4	19,8	19

Allikas: Eneseanalüüsi aruanne

*- kuna eneseanalüüsist pole kirjas, mis õppekavaga tegu, siis käsitleb hindamiskomisjon seda kui koondit erinevate selle õppekavarühma õppekavade rakendamisel.

Eneseanalüüsi andmetel on väljalangevus olnud vahemikus 19%-27%, eesmärgiks on seatud, et see oleks kuni 20%. Väljalangevuse põhjuseid on analüüsitud ja sel on mitmeid põhjuseid: õpiraskused, töökohta leidmine praktika käigus, maapiirkondade väikestest klassidest tulnud õppijatele pole siinsed suured grupid sobivad, HEV õppijate arvu suurenemine jne. Väljalangevus väheneb, mis on enamasti õppekavatöörühmapõhise õppekasvatustöö tulemus. Õppekavarühm peab väljalangevuse jätkuvat vähendamist oma parendusvaldkonnaks.

Täienduskoolitused mootorliikurite, laevanduse ja lennundustehnika õppekavarühmas

Õppekavarühma täienduskoolituste osas on lähtunud komisjon kooli esitatud täiendavatest ja täpsustatud lisaandmetest, kuna eneseanalüüsist esitatud tabel oli puudulik. Analüüsist selgus, et läbiviidud täiendusõppe maht selles õppekavarühmas on viimase kolme õppeaasta võrdluses olnud kahanev:

- 2016/2017 õppeaasta 15 koolitust mahus 690 tundi, 137 õppijat (alustajad), lõpetajaid 105.
- 2017/2018 õppeaasta 8 koolitust mahus 412 tundi, 79 õppijat, lõpetajaid 55.
- 2018/2019 õppeaasta 4 koolitust mahus 139 tundi, 42 õppijat lõpetajaid 40.

(Allikas: Pärnumaa Kutsehariduskeskuse täiendus- ja ümberõppe teenistus).

Kõige enam on pakutud kliimaseadmete käitleja pädevuskoolitust (6 korda nimetatud perioodil), kaks korda koolitusi sõiduauto puhastamine ja hooldus ning sõiduautode rehvittehnik-veermiku hooldaja esmaõpe. Valdkonna koolituste läbiviijateks on oma kooli erialaõpetajad. Valdkonna koolituspakkumise vähenemist põhjendasid õppekavarühma esindajad erialaõpetajate suure koormusega tasemeõppes.

Koolil on kehtiv mootorsõidukijuhi koolitusasutuse tegevusluba (kategoriad B ja C1, tegevusluba nr 108 al. 05.03.2014) ja viiakse edukalt läbi mootorsõidukijuhi koolitusi nii oma kooli õpilastele kui ka väljastpoolt tulijaile. Riikliku teooriaeksami sooritamise protsent on vabariigis üks kõrgemaid.

Tabel 17. Läbiviidud loakohustuslikud täienduskoolitused

	Alustanud õppijate arv	Lõpetanud õppijate arv	Kursused mahus 27-80 akad. tundi
Mootorsõidukijuhtide koolitus B	79	78	6
Mootorsõidukijuhtide koolitus C1	10	9	2

Allikas: EHIS, täienduskoolitusasutuste tegevusnäitajad 2019 (varasemad andmed EHIS-es puuduvad)

Sõiduautotehnikuks õppijatel on võimalik valida valikmoodulina liiklusõpetus (4 EKAP) teisel aastal, mis on ettevalmistus omandamiseks juhiluba B-kategooria sõiduki juhtimiseks. Õppijatele pakutavat autojuhikoolitust korraldab tehnikaõppe osakonna alluvuses olev õppekavatöörühm. Täienduskoolitust korraldab isemajandav täiendus- ja ümberõppe teenistus.

Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust

Õppekavade analüüsimisel toetutakse iga-aastasele õppekavarühma eneseanalüüsile. Õppekavad viiakse vastavusse kutsestandardi muudatustega. Vähemalt kord aastas korraldatakse ümarlaud piirkonna ettevõtjatega ja õppekavaarenduses võetakse arvesse nende vajadusi ja soove (näiteks suurendatud kliendinõustamise mahtu, tehtud muudatusi moodulite ajalisel järjestuses, lisatud valikõpingute mooduleid).

Õppekavarühma kutseõpetajad osalevad riiklike õppekavade ja kutsestandardite arenduses. Samuti osaletakse vabariiklikel eriala juhtrühma koosolekutel, kus lepatakse kokku riiklikku õppekavasse sisse viidavad muudatused, jagatakse kogemusi, analüüsitakse kõikides koolides toimuvat.

Õppekavarühma esindajate sõnul arvestatakse õppijate ja tööturu koolitusvajaduse määratlemisel ka piirkonnas toimuvaga, näiteks regioonis sarnaste õppekavade olemasolu (kuna 3. taseme kutseõpet pakub Vana-Vigala Tehnika ja Teeninduskool, siis pole see Pärnus otstarbekas).

Õppekavade koostamisse ja arendusse on kaasatud kõik erialal õpetavad õpetajad, samuti püütakse kaasata tööandjaid (ümarlauad, praktika tagasiside), kuigi tehnikaõppe osakonna juhataja sõnul on tööandjatel sageli raske õppekavadest (sisu ja ülesehituse loogika) aru saada.

Õppekavarühm on arvestanud varasemate hindamiste tulemusi (näiteks 2012. aasta hindamisel soovitas hindamiskomisjon teha sihipärast koostööd tööandjatega), millele on seejärel rõhku pandud. Seda kinnitasid nii eneseanalüüs kui vestlused.

Hindamiskomisjon leiab, et õppekavade arendamine on süsteemne ja juhitud, toimub koostöö teiste koolidega ning tööandjate esindajatega.

Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel

Rakenduskavade arendamisel võetakse aluseks riiklik kutsestandard, Autokutseõppe Liidu eesmärgid ja suunad. Rakenduskavade koostamisel, täiendamisel ja parendamisel osalevad kõik erialal õpetavad õpetajad.

Olles tutvunud hetkel töös oleva rakenduskavaga, väidab hindamiskomisjon, et moodulite kirjeldused on erineva põhjalikkusega koostatud. Osade moodulite õpiväljundite kirjeldamisel kasutatakse "teab ja oskab" sõnastust, mitte konkreetset tegevust väljendavat verbi (näiteks "oskab nimetada", "oskab kasutada" selmet "nimetab", "kasutab"). Moodulite kirjeldamisel esineb ebaühtlust: kirjelduse detailsus on erinev, kõikides pole kirjeldatud lävend (näiteks moodulis „Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused“ on toodud lävendina: „Hindekriteeriumid esitatakse konkreetse hindamisülesande juures mooduli rakendumisel“) ja mooduli kokkuvõttev hindamine, hindamiskriteeriumid on pigem hindamisülesanded. Ka hindamisülesanded on moodulite lõikes toodud erinevalt, näiteks "Hinnatakse läbivalt mooduli käigus", millel puudub täpsem kirjeldus.

Eristava hindamise puhul on hindekriteeriumid rakenduskavas kirjeldatud arusaadavalt.

Eneseanalüüsis toodi välja, et õppijatel on rakenduskava sisu raske mõista, sama mure on ka osadel vestlusel osalenud õpetajatel.

Õppekavade rakenduskavade ülevaatus toimub töörühmas kord aastas. Arvesse võetakse õpetamisel saadud tagasisidet, õpetajate soovitusi õppetöö loogilisuse parendamiseks ja muutusi tööelus. Tagasisidet õppijatelt küsitakse pärast iga mooduli lõppu (suuliselt ja kirjalikult). Vajadusel tehakse ÕKR esindajate sõnul muudatused rakenduskavas ja õppetöös.

Valikmoodulite pakkumisel lähtutakse nii õppijate vajadustest, et toetada nende arengut, kui ka tööandjate vajadustest. Näiteks on valikõpingute moodulitesse lisatud „Ettevalmistus autotehnika kutseeksamik“ (3 EKAP) õpilaste soovil ja „Metallide töötlemine metallitöötluspinkidel“ (5 EKAP) tööandjate soovil. Samuti on tööandjate soovitusel rakenduskavas suurendatud klienditeeninduse osa. Õppijad valivad valikõpinguid grupiti enamushääletusel.

Vestlusel osalenud õppekavarühma esindajatele teeb muret õppetöö läbiviimisega seotud dokumentatsiooni mahu suurenemine. Samuti toimub valdkonnas kiire areng, mis seab suured nõudmised õpetatavatele teadmiste- ja oskustele ning materiaaltehnilisele baasile.

Järeldused

Tugevused

- Osalemine riiklike õppekavade ja kutsestandardite arenduses, pidev koostöö teiste koolide sama eriala eestvedajatega, et ühtlustada õppekavad.
- Mitmekülgsete valikõpingute pakkumine ja seejuures piirkonna ettevõtjate soovide ja vajaduste uurimine ning nendega arvestamine.
- Õppijad saavad õppides ka B-kategooria juhiloa, see annab erialale lisaväärtuse ja motiveerib õppijaid.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Rakenduskavad on osaliselt õppijatele raskesti arusaadavad. Hindamiskomisjon soovib koostada rakenduskavad nii, et need oleksid arusaadavad õppijatele ja õpetajatele. Selgitada kõigile ÕKTR õpetajatele ja õppijatele rakenduskavade sisu ning ülesehitust, sh arvestusega, et õpetajad oskaksid omakorda õppijaid rakenduskavadest arusaamiselt nõustada.
- Ühtlustada rakenduskavades moodulite kirjeldused ja täpsustada hindamine, et oleks arusaav, mis on hindamiskriteeriumid ja kuidas kujuneb mooduli kokkuvõttev hinne.

Arenguvõimalused

- Leida rohkem ressursi valdkonna täienduskoolituste läbiviimiseks kas vähendades oma kooli õpetajate koormust tasemeõppes või kaasata eriala spetsialiste väljastpoolt kooli, sest see on hea võimalus tutvustada autoeriala, teha koostööd töömaailmaga ja arendada läbiviijate andragoogilist pädevust. Kuna kutseõppes üha suureneb täiskasvanud õppijate osakaal, siis on täiskasvanute õpetamise alase kompetentsi suurendamine oluline. Soovitame õppekavarühma õpetajatele korraldada ka spetsiaalseid täiskasvanute õpetamise (andragoogika) koolitusi.
- Planeerida sessioonõppe pakkumist (mittestatsionaarne õpe või statsionaarne õpe sessioonidena) ja uute valdkonna erialade sisseviimist. Seejuures ei soovita 3. taseme õpet, vaid 4. taseme jätkuõpet või 5. taset, näiteks diagnostikat.
- Jätkata alustatud tegevusi elektri- ja hübriidautode tehnoloogia rakendamisel õppetöösse, elektrisõidukite teemade te lisamist valikainena, projektipõhist tegevust ja kujundada ka vastav täienduskoolituse pakkumine.

5.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktikal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Õppijate erialavalik on toetatud

Kooli hinnangul on õppijate arv õppekavarühmas püsinud stabiilsena. Mootorsõidukitehniku eriala on populaarne.

Eriala tutvustatakse kooli kodulehel, reklaamitakse sotsiaalmeedias, erinevatel infopäevadel, tutvustatakse õppimisvõimalusi üldhariduskoolides, infomessil *Suunaja*, osaletakse lahtiste uste

päevadel, õppekäikudel. Erialast huvitatutel on võimalik tulla õpilasvarjuks. Samuti reklaamiti kooli erinevaid erialasid projekti "Study Materials for Car Technicians" tutvustusüritusel ja meedias.

Sisseastujate tagasisidest on selgunud, et kõige enam on nad saanud infot õppimisvõimaluste kohta suusõnaliselt sõpradelt, sest eriala lõpetajatel on hea maine tööandjate hulgas. Ka vestlusel osalenud õppijad kinnitasid, et olulist rolli mängib kooli valikul suust suhu leviv info, peamiselt sõpradelt-tuttavatelt, kes juba koolis õpivad. Nii õppijad, õpetajad kui tööandjate esindajad kinnitasid, et koolil ja autoerialal on piirkonnas hea maine.

Vastuvõttu korraldab vastuvõtukomisjon. Vastuvõtu aluseks on keskmine hinne, eriala test, mille on välja töötanud ÕKTR, ja vestlus. Oluline on vastuvõtu vestlusel välja selgitada õppija motivatsioon erialal õppimiseks. Vastuvõttu reguleerib Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õpilaste vastuvõtu kord, mida muudetakse kooli nõukogu otsuse alusel vastavalt vajadusele (viimati 30.10.2019).

2020. a sügisel võeti mootorsõidukitehnika erialale vastu ühe õpperühma jagu õpilasi (30).

Eneseanalüüsi lisana tabeli 3 toodud andmetest selgub, et kui alustab keskmiselt 30 õpilast, siis lõpetab 14-20 õpilast. Vestlusel osalenud õppijate sõnul (ja seda arvamust toetasid vestlustel ka erialaõpetajad) langevad välja mittemotiveeritud õppijad.

Õppijate esmane nõustamine toimub dokumentide vastuvõtukomisjonis. Õppe- ja tugiteenuste üksuses töötab karjäärinõustaja, kes vajadusel toetab õppijat erialavaliku küsimustes.

Täiendusõppe õppimisvõimalusi reklaamitakse kooli kodulehel. Lisaks jagab osakond infot õppimisvõimaluste kohta kooli FB lehel, sotsiaalmeedias, info levib ka endiste õppijate kaudu, samuti saadab töötukassa õppijaid.

Hindamiskomisjoni hinnangul on õppekavarühma maine hea ja erialatutvustus mitmekülgne, mis tagab ka õppijate olemasolu.

Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

ÕKTR eesmärgiks on tagada õppijate ja õpetajate vajadustele ning kaasaja autotehnika arengule vastav füüsiline õpikeskkond.

Õppekavarühma õpikeskkond on kaasaegselt sisustatud. Teooriaklassides on piisavalt õppimist ja õpetamist toetavaid füüsilisi näidiseid. Praktika töökojas on hulgaliselt erinevaid seadmeid, eritööriistu, vahendeid, sõiduautode detaile, komponente ja treeningstende, mille kaudu õppetööd näitlikustada.

Tugevuseks peetakse eneseanalüüsi andmetel head tehnilist varustatust, suurt ja avarat autoõppe töökoda. Erialaõpetajad on ise aktiivselt osalenud õppetendide väljatöötamises ja koostamises ning oskavad neid suurepäraselt kasutada.

Töökoja eest vastutab töökojajuhataja, kes on ka põhiõpingute õpetaja ning seega pidevalt hästi kursis toimuvaga. Siiski möönsid erialaõpetajad, et oktoobris 2011 valminud autoeriala õppebaas kipub praeguseks tehnika kiire arengu tõttu vananema ja vajab uusi investeeringuid. Vestlusel õpetajatega tõi inglise keele õpetaja välja, et tema klassiruumis võiks olla üks pooleks lõigatud auto ja tööriistakomplekt, et erialase inglise keele tunde näidetega rikastada.

Õppekavarühma õpikeskkonda hindavad heaks nii õppijad kui õpetajad. Õppijad kiitsid, et aasta aastalt on täienenud õppijate käsutuses olev turva- ja ohutusvarustus.

Õppijatel on nõutav spetsiaalne tööriietus. Kooli kodulehel on sisseastujaid teavitatud, et õppima asumisel tuleb arvestada rahalise kuluga (ca 30 eurot) tööriiete ostmiseks. Tungivalt soovitatud on ka turvajalatsid.

Esiletõstmist väärib ÕKTR projektipõhine ja omaalgatuslik tegevus õppematerjalide valmistamisel ja tehnilise baasi täiendamisel. Näiteks pälvis kooli autotehnika eriala projekt "Modern Study Materials for Car Technicians" sügisel 2020 Erasmus+ strateegilise koostöö projektide ihatud kuldõuna auhinna (allikas: Archimedes: <https://archimedes.ee/aasta-opirande-edendaja-ja-aasta-opirandur-valitud-ning-kuldounad-omanikud-leidnud/>). Tegeletakse ka elektrisõidukite projektiga, mille käigus valmistatakse koos õpilastega väike elektrisõiduk. Selleks kasutatakse lihtsaid ja odavaid lahendusi, küll aga on ülesehitus ja juhtimisloogika on samad, mis suurematel elektrisõidukitel. Projekti rahastus tuleb kooli eelarvest. (allikas: <https://www.accelerista.com/uudis/eesti/noorte-seas-populaarne-autoerialade-ope-maadleb-koroona-ja-uute-tehnoloogiatega/>).

Euroopa Liidu digitaalse õppevara projekti käigus arendatakse e-õppe materjali elektrisõidukite tundmaõppimiseks (allikas: <https://www.accelerista.com/uudis/eesti/noorte-seas-populaarne-autoerialade-ope-maadleb-koroona-ja-uute-tehnoloogiatega/>).

Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppekavarühma õppekorraldus toetab õppijat. Esmase info saavad õppijad rühmajuhendajatelt, kes on kõik ka kutseõpetajad. Lisaks on vestlusel osalenud õppijate sõnul kogu vajaminev info neile kättesaadav kooli koduleheküljelt, sotsiaalmeediast ja õppeinfo süsteemist. Praktilisel töö on õpiväljundite saavutamisel väga oluline osa. Praktikatumides on õppijad, nende arvu silmas pidades,

jaotatud rühmadesse. Õpetaja annab rühmadele eraldi ülesanded ja käib neid kordamööda juhendamas ja kontrollimas.

Õpetajad pööravad õppijate sõnul piisavalt tähelepanu ohutustehnikale – iga aasta alguses on tund, kus põhireeglid üle räägitakse, samuti korratakse neid jooksvalt tundides. Igal aastal on täienenud ka koolipoolne ohutus- ja turvavarustus. Eraldi tund on tööergonoomikast.

Kooli töökojas on õppijatel kohustuslikud isikukaitsevahendid, spetsiaalne tööriietus ja soovituslik kanda turvajalanõusid. Kool organiseerib tööriivaste ja jalanõude hanke ja tellimise, tasuma peavad õppijad ise. Töökindad, kaitseprillid ja respiraatorid soetab õppetöökotta kool. Õpetajad pööravad tähelepanu ka jäätmete sorteerimisele – jäätmeid sorteeritakse liigiti ja suunatakse ka õppijaid seda tegema.

Praktikat korraldavad osakondade praktikakorraldajad, kellel on välja töötatud praktikakohtade hindamise süsteem. Praktikakohad hinnatakse esmalt ning neile väljastatakse vastavustunnistus. Õppijatel soovitatakse eelkõige asuda praktikale kooli poolt tunnustatud praktikaettevõtetesse.

Praktikaettevõtete nimekiri on olemas kooli õppeinfosüsteemis <https://ois.hariduskeskus.ee/veebivormid/praktikabaasid>. Kuigi ettevõtteid pole võimalik valdkonna järgi sorteerida, on autovaldkonna praktikabaase arvestatav hulk (ca 30), millest 75% ka kooli poolt tunnustatud.

Tunnustatud praktikakohtades on vastava koolituse läbinud praktikajuhendajad. Praktikakohtadega ja -juhendajatega peetakse tihedat kontakti.

Õppijad seavad enne praktikat endale praktikaeesmärgid. Vestlusel osalenud Möller Auto Pärnu praktikajuhendaja sõnade kohaselt on õppijad praktikateks hästi ettevalmistatud, omavad piisavaid erialaseid teadmisi ning praktilisi oskusi. Õppijad on motiveeritud töökeskkonnas uusi teadmisi ja oskusi omandama. Õppija praktika leping sõlmitakse kolmepoolselt ning ka praktikaaruandluse üle peetakse arvestust kolmepoolselt. Õppija täidab ÕISs jooksvalt praktikapäevikut, mida kooli praktikakorraldajad jälgivad. Praktika lõppedes kirjutab praktikajuhendaja sinna kokkuvõtte. Praktika hindamine on kirjeldatud rakenduskavas.

Praktikajuhendajad on kaasatud kooli poolt korraldatud perioodilistesse ümarlaudadesse, milles vahetatakse infot ja tehakse vajadusel ettepanekuid parendusteks. Enamikes praktika ettevõtetes on juba ees PKHK vilistlased, kes on sageli praktikajuhendajateks ja võtavad hea meelega igal aastal uusi praktikante vastu.

Praktikakoha leidmisel aidatakse vajadusel kooli poolt, aga väga oluline on õppija enda initsiatiiv. Positiivne on võimalus kandideerida välispraktikale viieks nädalaks Saksamaale, Prantsusmaale, Türgi jt riikidesse õpirände projekti raames. See võimalus on õppijate sõnul hinnatud. Osalemise arvude kohta eneseanalüüsis andmed puuduvad.

Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Õpiväljunditest lähtuv õppesisu, -metoodika ja hindamine on kirjeldatud rakenduskavades.

Rakenduskavades on toodud kokkuvõttev hindamine. Vestlustel selgus, et õppetöö käigus toetatakse õppija arengut ka läbi kujundava hindamise, andes õppijaile peamiselt suulist tagasisidet nende sooritusele. Vestlusel osalenud õppijad leidsid, et õpetajad on tundides toetavad ja annavad õppijatele piisavalt tagasisidet. Ka rahuloluküsitluse tulemused näitavad õppijate rahulolu hindamisega.

Rakenduskavade põhjal on peamisteks kasutatavateks õppe- ja õpetamismeetoditeks loeng, iseseisev töö, praktiline töö. Vestlusel osalenud õppijate sõnul on õpetamismeetodid: demonstratsioon, näidatakse videoid, klassis on isegi autod. Õppijatel lastakse koostada ja esitleda slaidiesitlusi.

Rakenduskavade puhul jääb silma, et üldõpingute moodulides kirjeldatud õppemeetodid on mitmekesisemad kui põhiõpingute õppemeetodid, näiteks ei kasutata põhiõpingute teooria osas rühma- ja paaristöid, arutelusid jms. Siiski toimub õppijate hinnangul üldõpingute moodulite õpetamine nagu põhikoolis: palju on töölehti ja õpetaja peab loengut klassi ees. Lõimitud tundide osas tunnustavad õppijad, et üldõpingute moodulite õpetajad lõimivad väga palju erialaga ja lõimitud tunnid on väga huvitavad. Hindamiskomisjon soovib rohkem kasutada rühmatöid. Seda on õpilased ise ka eneseanalüüsi andmetel pidanud meeldivamate õppemeetodite hulka kuuluvaks (teisel kohal praktilise töö järel). Rahuloluküsitluse tulemused näitavad, et õppijate hinnangul on praktilist õpet piisavalt.

Kuna tegemist on põhikoolijärgse õppega, siis õpetajad rääkisid vestlusel, et suunavad õppijaid järkjärgult võtma suuremat rolli ja vastutust õppeprotsessi kujundamisel. Samas ütlesid õpetajad, et kuna valdavalt on tegu põhikoolijärgsete õppijatega, siis on püütud iseseisva töö mahtu minimeerida. Hindamiskomisjoni arvates selline õpetamine õppijate iseseisvust ja vastutust ei suurenda. Oluline on leida teemad ja meetodid (näiteks projektitöö, uurimustöö jne), mis panevad õppijad huvituma ja iseseisvat tööd tegema.

Vestlustel selgitas õpetaja, et võistluseks ettevalmistamisel kasutatakse individuaalset lähenemist. Edukalt võistelnud õppijaid ja juhendanud õpetajaid tunnustatakse.

Praktika hinne kujuneb 60% ulatuses praktika ettevõttepoolsel juhendaja esitatud iseloomustuses toodud hinnangust, 20% ulatuses õpilase individuaalse praktikaülesande põhjal koostatud praktikaaruande hindest ja 20% ulatuses praktika aruande kaitsmisel saavutatud tulemustest.

Õppekavarühmas pole uuritud õppijate rahulolu praktika läbiviimise ja juhendamisega (on vaid küsimus rahulolu kohta koolipoolse tegevusega praktika korraldamisel). Hindamiskomisjon teeb ettepaneku täiendada selles osas rahuloluküsimustikku.

Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

Peamiseks õppija toetajaks on rühmajuhatajad, kelleks on reeglina erialaõpetajad (seda kinnitasid ka vestlusel osalenud õppijad). Samuti toetab õppe-kasvatustsessi osakonnajuhataja ja -asetäitja.

Vestlusest õpilastega selgus, et neile on teada kooli tugisüsteemidega seonduv info ning nad ei häbene vajadusel sinna pöörduda.

Iga õppeperioodi lõpus esitab rühmajuhataja aruande, kus analüüsib õppijatega läbi viidud üritusi, arenguvestlusi, õppetöö tulemusi. Vajadusel teeb ettepaneku õppija suunamiseks õppekasvatustöö komisjoni, mis viimastel aastatel on osakonnapõhine. Selline töökorraldus aitab kiiremini märgata abivajajaid ja leida probleemidele lahendusi. Vajadusel kaasatakse olukorra lahendamiseks õppe- ja nõustamisteenistuse töötajaid või suunatakse õppija abi saamiseks õppe- ja nõustamisteenistusse. Õppijad kinnitasid vestlusel, et muredega pööratakse esmalt rühmajuhendaja poole. Rühmajuhendajad hoiavad sidet ka lapsevanematega.

Õppijatele pakutakse õpiabi, konsultatsioone, vajadusel on võimalik õppida individuaalse õppetöögraafiku alusel. Seda kasutavad ka need õppijad, kes käivad kooli kõrvalt tööl.

Toetuste kohta on info kooli kodulehel ja toetusvõimalusi tutvustavad ka õpetajad.

Huvitegevuse võimalusi hindavad õppijad piisavaks, info selle kohta on leitav kooli koduleheküljel. Samuti hindavad nad heaks majutus- ja toitlustusvõimalusi. Esiletõstmist väärivad õppijate arvates see, et toiduvalmistamisse on kaasatud koka eriala õppijad.

Varem õpitu ja töökogemuse arvestamise süsteemi (VÕTA) rakendatakse vähe, 3-7 avaldust aastas. Kuna tegemist on põhihariduse baasil esmaõppes osalejatega, siis on see ka mõistetav.

Info toetuste, huvitegevuse jm võimaluste kohta on hindamiskomisjoni hinnangul kooli kodulehel hästi leitav, samuti on oluline rühmajuhatajate toetus ja seda kinnitasid ka vestlusel osalenud õppijad.

Tööturul rakendumine ja edasiõppimine

ÕKR ei kogu süsteemselt andmeid lõpetajate tööturul rakendumise ja edasiõppimise kohta. Hindamiskomisjoni hinnangul peab seda tegema, sest see näitab ühelt poolt valdkonna tööturu vajaduse katmist ja teisalt pakutava kutseõppe kvaliteeti.

Eneseanalüüs kohaselt saavad edukad lõpetajad koheselt tööle lähtudes praktikakohast (Amserv, Scania, Reval Auto, Silberauto AS jne).

Õppijate rahulolu

Tagasisideküsitlusi on erinevatel aegadel läbi viinud erinevad osapooled (kool ja Innove), mistõttu on neid raske olnud analüüsida. Kooli sõnul on alates 2020. aasta kevadest hakatud koolis tagasisideküsitlusi süsteemselt läbi viima, mis on positiivne. Komisjon soovib edaspidi tagada, et nende küsitluste tulemusi analüüsitakse nii õppekavarühmade kui ka õppekavade tasandil.

Eneseanalüüsi aruandes on õppekavarühm esitanud tabeli 2020.a rahulolu küsitluse kohta, mille tulemuste analüüsi aruandes ei ole toodud. Rahuloluküsitluses toodud diagrammidelt on näha, et õppijad (222 vastajat) on valdavate aspektidega rahul (negatiivseid hinnanguid on väga vähe). Eriti ollakse rahul kooli õpetajatega, õppijad tunnevad end koolis turvaliselt ja saavad rühmajuhendajatel vajalikku nõu ja toetust, rahul ollakse õppetöö tingimustega ja koolil on hea maine).

Mooduli tagasiside küsitlus toimub mooduli lõpus. Eneseanalüüsi aruandes on selgitatud, et vabavastustest saadud info põhjal on rakendatud näiteks inglise keele tasanduskursust ja muukeelsetele õppijatele täiendavat eesti keele õpet. Samuti on suurendatud praktiliste tundide arvu rakenduskavades.

Kutseeksami/lõpueksami sooritamine

Aastast 2012 on Pärnumaa Kutsehariduskeskus Autokutseõppe Liidu poolt tunnustatud eksamikeskuseks. Kutseeksamite sooritamine on kohustuslik alates 2016. aastast.

Kutseeksamite sooritanute protsent oli 2015 - 2018 aastatel 80 - 87% juures. See näitaja halvenes (2018/19 õppeaastal 50%; 2019/20 õppeaastal 64%). Põhjuseks on eneseanalüüsi aruandes toodud eksamite korraldaja Autokutseõppe Liidu poolt kasutusele võetud uus keskkond, mis oli kooli hinnangul õppijatele tundmatu. Parendusena on kool toonud välja, et kutseeksamiks valmistumist alustatakse juba esimesel kursusel. Lisaks on kutseeksamiks ettevalmistumine valikmoodul.

Muud saavutused

Vabariiklikel kutsevõistlustel on õppijad olnud edukad. Aastatel 2016 - 2019 on saavutatud kaks 2. kohta, kaks 3. kohta ja üks 4. koht. Rahvusvahelisel müügiketi Inter Cars korraldataval võistlusel saavutas Pärnumaa KHK autoeriala õppija 32 finalistist hulgas 8. koha.

ÕKTR on olnud edukas vabariiklike autoeriala kutsevõistluste korraldajana (näiteks 2018. aasta kevadel toimusid autotehnikute kutsevõistlused koos Innovega).

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühma erialaõpetajad panustavad ise õppekeskkonna kaasajastamisse, näiteks on projektide toel loodud õppestendid ja uued e-õppe materjalid.
- Õppekavarühma erialaõpetajatest rühmajuhendajad on pidevalt kontaktis õppijatega ja omavad head ülevaadet nende edasijõudmisest ning toetavad vajadusel abivajajaid.
- Õppekavarühmas on eesmärgipärane praktikakorraldus, piisav hulk tunnustatud praktikabaase, et õppijad saavad sooritada praktikat ning saavutada õpiväljundeid.
- Praktikaettevõtete esindajate kaasamine õppetöö läbiviimisse tagab õppijatele kursisoleku reaalse tööeluga ning vähendab põhikohaga õpetajate töökoormust.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Õppijate vastutustunne vajab arendamist. Õppijate iseseisvuse ja vastutuse suurendamiseks soovib hindamiskomisjon kasutada enam erinevaid õppemeetodeid iseseisvate tööde juhendamiseks ja tagasisidestamiseks, suunata õppijaid eneseanalüüsile ja eesmärkide seadmisele ehk rõhk on iseseisvate tööde juhendamise metoodika muutmisel.
- Rahuloluküsitlusi õppijate hulgas on alustatud, aga need ei ole süsteemsed ja puudub analüüs. Hindamiskomisjon soovib koguda õppijatelt süsteemselt tagasisidet praktika läbiviimise, õppetöö korralduse, lõpetajate edasise tegevuse kohta. See võimaldab analüüsida õppetöö korraldust ja viia sisse parendusi.

Arenguvõimalused

- E-õppe materjalide arendamisega on alustatud, kuid soovitame jätkata ja koostada e-õppe kursuseid ning -materjale kõigis moodulites.

- Jätkata ettevõtete praktikajuhendajate koolitusi, sh pakkuda neid e-õppena.

5.3 Õpetajad³

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud.

Tabel 18. Ülevaade õppekavadega seotud õppekavarühma õpetajatest

Sugu	Kvalifikatsioon	Vanus
N	õpetaja	53
M	Kutseõpetaja, kõrgharidus, Sõidudiagnostik, tase 5; Sisetööde elektrik tase 3	35
M	Kutseõpetaja, kutsekeskharidus, Autotehnik, tase 4; sisetööde elektrik, tase 3	30
M	Kutseõpetaja, kutsekeskharidus, Autotehnik, tase 5	48
N	õpetaja	52
M	kutseõpetaja	67
M	õpetaja	44
M	õpetaja	64

Kolme eriala kutseõpetajate keskmine vanus on 37.6 aastat ja nende keskmine tööstaaž on 8 aastat. ÕKRr õpetab lisaks erialaõpetajatele viis üldainete õpetajat, kellel on samuti nõuetele vastav

³ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

kvalifikatsioon. Õppekavarühma erialaõpetajad on kõik praktikud. Erialaõpetajatel on kõigil kutsetunnistus. Ühel eriala õpetajal on kõrgharidus, kaks õpetajat omavad kutsekeskharidust.

Positiivne on, et ÕKR on kaasanud õpetamisse praktikaettevõtete esindajaid. See aitab vähendada õpetajate koormust ja tagab õppijatele tööeluga kursisolemise.

Õppetöö planeerimisel arvestatakse õpetajate kompetentside ning võimaluste ja soovidega. Vestluste käigus selgus, et õppeaastati erialaõpetajad roteeruvad, st õpetavad eri aastatel erinevaid teemasid (oma pädevuse piires), et luua endale uusi väljakutseid ja olla valdkonna arengutega kursis.

Aastaraamatus 2018/2019 on õppekavarühm ise end hinnanud, et "Töörühm on uuendusmeelne, avatud mõtlemisega ja töökas, ühtne meeskond." Seda kinnitas ka hindamiskomisjoni poolt läbi viidud vestlustel kogetu. Esiletõstmist väärib põhiõpingute ja üldõpingute moodulite õpetajate hea koostöö erialaste teadmiste jagamisel ning teemade lõimimisel. Vestlustel selgus, et igakuistel osakonna koosolekutel arutatakse moodulite vahelisi seoseid ja lõiminguid, tutvustatakse vastastikku uusi valdkonna suundumusi jne.

Hindamiskomisjon leiab, et mootorliikurite õppekavarühma õpetajad on motiveeritud, pühendunud ja professionaalsed. Õppekavarühma personali kvalifikatsioon vastab nõuetele ja õppekavarühma hetkevajadustele, kuid uute õppekavade (elektriautod jne) arendamiseks, samuti täienduskoolituse mahu suurendamiseks vajatakse juurde uusi õpetajaid.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

ÕKR seisukoht on, et iga õpetaja vastutab oma kvalifikatsiooni hoidmise ja tõstmise eest. Õpetajad täidavad igal aastal eneseanalüüsi ankeedi ja osalevad arenguestlusel osakonnajuhatajaga. Õpetajate koolitussoove võetakse juhtkonna poolt arvesse.

ÕKR liikmed osalevad aktiivselt ka üleriigilistes võrgustikes ja eriala arendusel. Osaletakse Autokutseõppe Liidu ja Innove poolt korraldatavatel seminaridel ja aruteludel, koolitustel. Kutseõpetajad korraldavad ka piirkonna tööandjatega ümarlaudu ja kutsevõistlusi. 2019.a valmis sellest sarja „Noor meister“ üks osa. Õpetajaid on kutsutud ka teiste koolide poolt korraldatud kutsevõistlustele kohtunikeks. Erinevatelt koolitustelt saadud infot jagatakse osakonna koosolekutel ja ümarlaudadel ning rakendatakse õppeprotsessis.

Mootorliikurite õppekavarühma kutseõpetajad käivad end regulaarselt koostööpartnerite poolt korraldatavatel koolitustel täiendamas. Tihe suhtlus ja infovahetus on praktikabaasidega, kust saadakse esmane info tänapäevaste tehnoloogiate kohta. Koostööpartnerite ja praktikabaasidega

läbisaamise taga on väga head isiklikud suhted seal töötavate inimestega. Esiletõstmist väärrib, et lõimitud teemade sisu parendamiseks on üldõpingute õpetajaid kaasatud ka eriala koolitustele ja seminaridele. See sai kinnitust ka vestlustel.

Õpetajad on osalenud õpirännetel välisriikides ja on valmis minema ka välisriikidesse õpetama (kokkulepped olid olemas, kuid selle tegevuse peatas koroonaviirus).

Stažeerimiseks napib õpetajatel endi sõnul aega. Õpetajate töökoormuse vähendamine eesmärgiga leida ajaressurssi enesetäiendamiseks ja stažeerimiseks on toodud ka eneseanalüüsis järgmise perioodi parendustegevusena.

Uutele õpetajatele on kooli sisseelamise programm, mis hõlmab endas erinevaid koolitusi ja mentori määramist.

Õpetajate tublit tegevust on märgatud ka väljaspool - Pärnumaa aasta kutseõpetaja 2020 tiitli pälvis Mati Koitmäe (allikas: Pärnumaa Omaavalitsuste Liit).

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühm on pühendunud, motiveeritud ja omavahelises heas koostöös põhi- ja üldõpingute moodulite õpetajad tagavad õppekavade õpiväljundite saavutamise.
- Õpetajad tegelevad pidevalt enesearendamisega nii iseseisvalt kui ka osaledes koolitustel, on valmis end täiendada ja arendama välismaal, sh seal ka õpetama.
- Õpetajad osalevad aktiivselt üleriigilistes võrgustikes oma eriala arendamisel, sh korraldavad võistlusi, on ise kohtunikeks jne.

Parendusvaldkond ja komisjoni soovitus

- Õpetajate töökoormus on liiga suur. Hindamiskomisjon soovib leida võimalusi uute õpetajate palkamiseks, et jääks rohkem aega enesetäiendamiseks, stažeerimiseks ja täienduskoolituste läbiviimiseks.

Arenguvõimalus

- Varustada klassid ka üld- ja põhiõpingute moodulite lõimimiseks kohaste töövahenditega (näiteks inglise keele klassi pool autot ja tööriistakomplekt).

5.4 Hindamiskomisjoni peamised järeldused mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühma osas

Peamised järeldused

Tugevused

- Pühendunud, motiveeritud ja omavahelises heas koostöös üld- ja põhiõpingute moodulite õpetajad, kes on tegelevad pidevalt enesetäiendamisega.
- Osalemine riiklike õppekavade ja kutsestandardite arenduses, pidev koostöö teiste koolide sama eriala eestvedajatega õppekavade ühtlustamisel, võistluste korraldamisel jne.
- Erialaõpetajad panustavad ise õppekeskkonna kaasajastamise sh projektipõhised tegevused: algatused elektri- ja hübriidautode tehnoloogia rakendamisel õppetöösse, sellekohaste õppematerjalide loomine, õpilaste ja õpetajate õpiränded.

Parendusvaldkonnad ja hindamiskomisjoni soovitus

- Õppekavarühma tegevuskavas ei ole toodud eesmärke ega mõõdikuid. Komisjon soovib seada õppekavarühma tegevuskavas konkreetsed eesmärgid ja kavandada tegevused neist lähtuvalt. Koostada tegevuskava, mis sisaldab lisaks eesmärkidele ka mõõdikuid, sihtvärtusi ja konkreetseid tähtaegu.
- Rahuloluküsitlused ei ole süsteemsed ja puudub nende analüüs. Samuti puudub info õppijate edasise tegevuse kohta peale lõpetamist. Komisjon soovib koguda õppijatelt süsteemselt tagasisidet praktika läbiviimise, õppetöö korralduse, lõpetajate edasise tegevuse kohta. See võimaldab analüüsida õppetöö korraldust ja viia sisse parendusi.

Arenguvõimalused

- Leida rohkem ressursi valdkonna täienduskoolituste läbiviimiseks, sest see on hea võimalus tutvustada autoeriala, teha koostööd töömaailmaga ja arendada läbiviijate andragoogilisi pädevusi.